

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejemov mesečno K 1-50

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primorou popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenemli nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ograke poštne
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nepoboljšljivi.

Najvažnejša naloga vlade barona Gautscha je, da ustvari trdno parlamentarno večino, katero rabi že to jesen, da uzakoni takozvane državne potreščine in se uspešno loti tudi tistih narodno-gospodarskih in socialnih akcij, ki jih je v prestolnem govoru napovedal.

Bienertov režim, ki je kljub temu, da so ga »odgoraj« z vsemi silami vzdrževali, končno vendarle napravil popolni fiasko, je bil najjasnejši dokaz, da nemške stranke same vzlic poljske pomoči niso vstanu tvoriti večine, ki bi bila trajno za vlado sposobna, da je torej treba k sodelovanju pritegniti Slovence, da državni voz ne zaide. To spoznanje je tudi odločujoče faktorje v naši državi napotilo, da so poverili nalogo, zavožene razmere urediti baronu Gautschu, možu brez nacionalnih predsodkov, velike izkušenosti in energije, nekak Caius Marius, ki nastopi vedno takrat, kadar je sila največja in nobeden drugi ne ve pomoči.

Toda ta stvar ni vseh radikalnemu nemškemu nacionalizmu. Nemški radikalizem je načeloma vedno zoper vsak poizkus nacionalne razmere v Avstriji urediti. Oni vedo, da bi se Avstrija z dnem, ko se med Čehi in Nemci na eni in med Nemci ter Slovenci, oziroma Italijani na drugi strani napravi narodni mir, naznotraj in nazunaj okreplila, ker bi sile, ki se zdaj medseboj tro v narodnih bojih, združile za velike gospodarske in politične naloge, ki jih ima Avstrija kot velesila. Tega pa nemški radikalizem neče, ker smatra Avstrijo le za nemško vazalno državo.

Bienert je pa bil za nemški nacionalizem čisto pravi. Upravo je izročil nemškemu vplivu, za važne državne naloge se ni menil, delal politiko od dne do dne brez velikih ciljev, da so le Nemci bili zadovoljni. Vladal ni Bienert, ampak znani ostudni kričar Schreiner.

Ne da se tajiti, da je tudi med Nemci še vedno dosti razumnih mož, ki uvidevajo, da po tej poti v Avstriji ne gre dalje. Toda Bienert je Nemce tako grdo razvadil, da ni čudno, da ga še zdaj ne morejo pozabiti in si želijo nazaj dobe polnih egiptovskih loncev. Gautscha gledajo radikalci z nezaupanjem, ker jim ni v narodnem oziru dal tistih garancij kakor jih je Bienert in namesto, da bi naglašal, da hoče »po-

zicijo Nemcev v državi varovati«, poudaril potrebo narodnostnega sporazuma, tega velikega strahu vseh narodnih kričarjev in štenkačev.

Ustrašili so se predvsem nemški radikalci na Češkem in kajpada tudi pri nas na jugu. Dočim je bilo pred časom slišati, da je na nemški strani veliko nagnjenje do sporazuma s Čehi, je zdaj vse narobe. Še nedavno so nemški poslanci na Češkem izjavili, da odklanjajo vmešavanje neodgovornih faktorjev (to so radikalni Volksrat, odbor čeških nemških mest in odbor za ločitev Češke), zdaj pa zvenijo njihove izjave tako, kakor da bi se bili radikalci popolnoma vdinjali. Radikalci so Nemcem kar cel politični program postavili: Nemci naj se spravljajo konferenc v Pragi sploh ne udeležijo, dokler vlada sedanja načrtov glede razdelitve okrajev in rabe jezika pri uradih na Češkem ne predloži preje parlamentu, sploh naj sporazum odklanjajo, dokler vlada sedanja negotova parlamentarna situacija, nemškonacionalna zveza naj proglasi politiko proste roke in se tako dolgo na nobeno stran ne angažira, dokler vlada zopet ne da Nemcem garancij, da se vse tiste narodne pridobitve, katere je Nemcem dal Bienert, zopet ne vpostavi.

Zopet ena izjava od nemške strani, da je bila »objektivna« Bienertova vlada le dekla nemškega nacionalizma. Če pa bodo nemški poslanci nasvet nemških radikalcev na Češkem vpoštevali, to je drugo vprašanje.

Nemškoradikalna struja, ki se je pri državnozbornih volitvah okreplila, strahuje tudi nemške alpske poslance. Ti so sploh zoper sporazum na Češkem, ker bi imel za naravno posledico sporazum na jugu. Vendar pa tudi med njimi ne manjka mož, ki vedo, da bi bilo za Nemce same nevarno nacionalno struno preveč napeti.

Na vsak način težave, ki se stavljajo novi vladi nasproti, niso majhne. Kar se tiče naših poslancev, bodo taktično z isto premišljenostjo, previdnostjo in opreznostjo postopali kakor dozdaj, imajoč pred očmi vedno le blagor slovenskega in hrvaškega ljudstva, kojega interese bodo vsikdar odločno branili proti komurkoli.

58. nemški katoliški shod.

Med velikim navalom občinstva se je pričel v nedeljo v Moguncu 58. splošni shod katolikov v Nemčiji. Mesto je

okrašeno z nemškimi, hesenskimi in papeževimi zastavami. Hiše so okrašene s preprogami, venci in cvetjem. Na stotisoče ljudi je v nedeljo hodilo po ulicah, v smeri proti glavnemu zborovališču. Med drugimi so prišli na nemški katoliški shod tudi sledeči: deželna grofica Ana Hesenska, knežinja Metternich in Löwenstein, vojvoda Arenburški, knezi Quadt, Löwenstein, Salm-Salm, princ Friderik Solms-Braunfels, knez Loya, grofi Galen, Stollberg, Praschma, Balestrem, Henckel Donnersmarck, baroni Gagern, Herbling, Ketteler, Schorlemer, številni poslanci centroma, med njimi državnozborni poslanci Trimborn, Marx, Erberger, Schädler, Hertling, Spahn, Röten itd.

V nedeljo se je pripeljalo 222 posebnih vlakov. Razprave so se pričele v nedeljo dopoldne z obnim zborom avguštinskega društva ter se je na njih razmotrivalo, kako pospeševati katoliško časopisje. Glavni predmet posvetovanj so bile bodoče državnozbornske volitve. Razprava o maroški politiki državne vlade se je končala z zaupnico nemškemu zunanjemu ministrstvu. Istočasno se je vršila tudi seja pripravljalnega odbora, na kateri je bil poslanec grof Galen izvoljen za predsednika katoliškemu shodu.

Ob 2. uri popoldne se je pričel pomikati po mestnih ulicah slavnostni sprevod med zvoki številnih godb. Spreveda se je udeležilo nad 50.000 oseb, ki so zastopale 900 društev. Na slavnostni tribuni so gledali sprevod mogunški škof dr. Kirstein, škofje iz Limburga, Speyera, Würzburga, Luksemburga i. dr. Pogled na ogromne množice organiziranih katoliških mož in mladeničev je bil nadvse veličasten.

Zborovanje v slavnostni dvorani je otvoril komercialni svetnik Molthan, ki je izvajal v svojem pozdravnem govoru, da niso le katoliškemu prebivalstvu v Moguncu dobrodošli katoliški delavci, temveč tudi protestanti in judje so tekmovali med seboj, kako bi goste katoliškega shoda najpristronejše sprejeli. Tajnost tesne skupnosti nemških katolikov leži v neprestanih viharjih ki so jim izpostavljeni in ki so zadnje dni postali posebno močni. Državni in deželni poslanec Uebel (Iburg) je govoril o socialni politiki centroma, ki se je vršila vedno v duhu Kettelerjevem, ki je v Nemčiji prvi zbudil socialnega duha. Socialno vprašanje bo našlo rešitev samo v krščanskem duhu: brez krščanstva ni nobene dobre socialne politike. Govornik je priporočal mladinsko

oskrb, boj proti slabemu čitvu in podpiranje katoliškega časopisja.

Kot zadnji govornik je izvajal župnik dr. Sieben (Deidesheim), da nemški katoliki niso prišli v Mogunc zaradi boja proti ločenim krščanskim sobratom. Oni nudijo protestantovskim sobratom radi roke k skupnemu delu za dobrobit celega nemškega naroda. Prepada, ki jih loči, se ne more zasuti, a preko njega se more zgraditi tisoče mostov, da se uveljavi obojestransko razumevanje in spoznanje. Komerčni svetnik Molthan je nato zaključil zborovanje med navdušenimi ovacijami papežu.

Zvečer je bil v slavnostni dvorani pozdravni večer, na katerem je tudi govoril višji mestni župan.

Kolera.

6. t. m. je sanitetni oddelek ministrstva za notranje stvari izdal sledeče uradno poročilo: »Dne 6. t. m. sta bila v Trstu bakteriološko konstatirana dva slučaja aziatske kolere. 57letni kmet Andrej Biekar, stanujoč pri Sv. M. Magdaleni zgornji št. 135, je obol el noči od 2. na 3. t. m. ter bil dne 3. t. m. prepeljan v izolirno bolnico. Dne 4. t. m. je pa bila prepeljana v isto bolnico 12-letna Marcela Lipos. Vse osebe, ki so bile večalimani v stiku z bolniki, stojajo pod strogim zdravstvenim nadzorstvom v bolnici. 27letna Pavla Knego, ki je šele par dni v Trstu ter bila v službi v kavarni »Mocca«, je v soboto obolela na sumljivih znakih. Bakteriološka preiskava je tudi pri njej ugotovila aziatsko kolero. Danes je nadalje bakteriološka preiskava konstatirala pri v soboto zbolelima sedemletnem Karlu in 11letnem Virgilu Orlando aziatsko kolero. Slednja dva sta jedla sadje in zelenjad iz trga Ponterosso. V nedeljo je obol el na kolerasumljivih znakih nek infanterist 97. pešpolka v Sežani. Ker ni bilo v Sežani na razpolago primernega transportnega voza, je vsled odredbe tukajšnjega župana poslala bolniška uprava voz v Sežano, s katerim so vožaka prepeljali v Trst. Bakteriološka preiskava še ni končana. Kakor znano, je v Bertokih pri Kopru obolela na kolero 62letna kmetica Antonija Kuret, katere je bila na obisku v Rocolu pri pokojnem Slamiču, ki je umrl za kolero. Distriktni zdravnik dr. vitez pl. Beden je odredil, da se okužena hiša zastraži po žandarmeriji. Preiskava tam stanujočega 19letnega Jakoba Kozlan je konstatirala, da je le-ta nosilec kolere.

LISTEK.

Tihotapčeva hči.

Bretonska povest. A. Le Braz.

(Dalje.)

Še včeraj, gospod stotnik, bi bil jaz zadnji, ki bi bil sumil za tem dejanjem in nehanjem kaj nepristnega ali nepoštenega. Danes imam, če ne zunanje, vendar notranje prepričanje, da je od enega do drugega konca mojega področja vsa celina, vsi otoki in vsa obrežja ena sama velika tihotapska pokrajina. Da, tihotapci so, ti lovci morskih rakov, tihotapci prve vrste, ti podeželski plemiči, izmed katerih lahko nekateri zasledujejo svoj rod do križarskih vojsk in katerim se družijo na grih francoska lilija s hermelinom našega bretonskega štita. Le to je, da se izvršuje to tihotapstvo po gotovem načinu, in zato je tem nevarnejše, čim mogočnejše je organizirano.

Ne mislite, da gledam stvari prečrno, prosim Vas. Imam dokaz, da obstoja taka organizacija in da deluje leto in dan z mirno enakomernostjo skrite, a čudovito vodjene in disciplinirane moči.

Predstavljajte si skrivno družbo, ki ima vse prebivalstvo za člane ali pa za pomagače. Tisti, ki niso iz dobička zavezen, pristopajo k njej iz strahu. Njih glavni sedež? Samoten grad, prostoren kakor trdnjava, ki je zvezan po podzemeljskim po splošnem mnenju podrtim hodnikom z odprtim morjem in z otoki, in od katerega peljejo na vse strani malo rabljene poti na planote notranje dežele. Njih glavar? Mož, na katerem ni sence sumnje, pošteni, nosilec imena, ki je znano v ožji zgodovini dežele, resna in obenem dobrohotna osebnost gosposke, ki se ga vse jako boji, ga jako časti in ki je obenem kakor ustvarjen, da zapoveduje, in nadarjen kakor redko kdo za to, da s silo doseže pokorščino. Mišice ima, kakor krasna divja zver in močgane krotitca duš, kencem koncev mož, ki ima zmožnosti vojskovodje v sebi in ki se je radi slabih zunanjih razmer ponižal do zločinca. On sam je ustvaril družbo, kateri načeluje, vsaj spravi jo je do tega, kar je sedaj, on jo vzdržuje na višku, z njim cvete in raste.

Z naravnost imenitnim razumevanjem predrugačenih razmer, ki so posledica moderne dobe, je izpremenil razkropljeno, popolnoma zasebno delovanje prejšnjih tihotapcev v skupno podjetje. Do tedaj je bilo tihotapstvo le

pustolovstvo, ki ga je vsakdo poizkušal na svoje stroške in na svojo nevarnost. On pa je iz tega naredil modro urejeno trgovsko podjetje. Odslej ni bilo več revčkov, ki so skriti v skalnih luknjah čakali včasih dolge noči brez konca zaman na kako ladjo, ki ni hotela priti. In posebno se ni bilo treba več biti s puškinimi kopiti carinskih stražnikov. Ne, odslej je bilo le skupno delo, urejeno na neki način poštenega obrta, brez šuma, brez javnega pohujšanja. Odslej so ti ljudje »družba«. Imajo zastopnike v inozemstvu, ladje pridejo ob gotovih časih, kakor bi pihnil, je blago razloženo in postavljeno v skednje, v katerih baje hranijo krmo in poljske pridelke; potem je razpošljejo na vse strani na vozovih po najnovejših vzorcih, ki izgledajo kakor bi preskrbovali vso faro z morsko travo. Tam so skladišča in prodajalnice trgovske družbe. Enkrat v letu napravi ravnatelj družbe svoj obhod, pregleda storjeno delo in sestavi proračun došlega blaga. Ko se to zgodi, razdeli na glavnem shodu, ki ga posetijo najglavnejši akcionarji, dividende, ki se menjajo po letnih dohodkih. Ali ni to izborna sestavljenost?

Carinski stražniki pa, ki se drže starega sistema, iščejo nadalje po obrežjih, v nadi, pa presenetijo tradicionalnega tihotapca, ki leze svojo pot

upognjen pod težo vreče s tobakom ali pa sodčka ruma. In ker ne morejo najti niti njegove sence, sklepajo seveda iz tega, da je tihotapstva konec. Vrhu tega jih vse enoglasno še podpira ta veri. Ljudje, ki so pač zadnji, da bi smeli priznati njih pazljivost, jim javkajo: »Rod tihotapcev je izumrl, carinski stražniki so jih uničili.« Ta Omnes, Treid-Noaz imenovan, je eden izmed takih. Če sodim po njegovem govorjenju, je rojen tihotapec in zdi se, da bi brez njega naš poklic ne bil upravičen v tem kraju. V resnici je pa nastavljen zato, da igra to vlogo. On je plačan norec za galerijo s pogojem, da se od časa do časa da vjeti, da je potem sleparija tem popolnejša. Pusti se zgrabiti, da drugi tem bolj nemoteno »delujejo«. Vsega tega pa naši uradniki ne slutijo in jaz sam bi vsega tudi še ne vedel, da bi me neki slučaj ne bil spravi na jasno.

Tako si razlagamo lahko, da so uradniki vkljub svoji vestnosti v službi v tolikih letih postali le malenkostni statisti. Vendar se zdi, da je bil eden mojih prednikov že na tem, da odkrije dejanje in nehanje glavnih krivcev. Stalo ga je življenje. Skala, pod katero je izdihnil poročnik Mathorel, je imela namen mu usta zapreti za vedno. To je smrtni način brez šuma, ki so ga vpe-

nih vibrirajonov. V soglasju s pomorsko oblastjo so bili prepeljani v pomorski lazaret Sv. Jerneja. Kuret, njen soprog in omenjeni Kozlan. Pred dnevi se je brzojavilo iz Lloydovega parnika »Adelsberg« dalmatinsko - albanske brzolinije, da je na parniku umrl nek potnik brčkone za kolero. Sedaj je prišel parnik »Adelsberg« v Trst. Slučaj smrti na parniku se tiče 35letnega turškega trgovca Mohameda beg Takin-a. Parnik se je podal naravnost v pomorski lazaret Sv. Jerneja. Na krovu se je nahajalo 5 potnikov prvega, 7 drugega in 21 tretjega razreda, 6 častnikov in 33 mornarjev. Potniki tretjega razreda in del moštva so dejali v lazaret, potniki prvega in drugega razreda ter ostalo moštvo pa so ostali na krovu. Vsi pa so zdravi. Ker so bolnice skoro že prenapolnjene, je ukrenil mestni magistrat tržaški, da se bolnikov (ki so bolni na ošpicah in tifusu) ne bo do preklica te odredbe sprejemalo v bolnico. Iz higijskih ozirov je nadalje odredil, da se ima kruh, ki se ga prodaja kjerkoli, pokriti s tančico, in to proti globi do 100 kron. C. in kr. vojno ministrstvo je z odlokom z dne 26. t. m. odredilo, da se imajo podrejene čete in zavodi strogo ravnati po že obstoječih vojaških in civilnih naredbah v obrambo kolere. Ta opomin zadeva vojno tretjega kora. — Do 3. ure popoldne (8. avgusta) ni bilo nobenega novega slučaja. — Tistim, ki ugibajo, odkod se je kolera v Trst zanesla, naj služi v pojasnilo to, da je v Italiji na stotine in stotine na kolero bolnih, tako v Benetkah, Rimu, v Spodnji Italiji itd. **Kolera v Italiji že več kot eno leto neprestano razsaja** in rimske bolnišnice so že lani bile polne na kolero obolenih oseb! Laška vlada pa vsak slučaj kolere zamočuje, istotako listi, da beneško županstvo je tako predrzno, da okuženost Benetk v posebnih razglasih taji in da celo zdaj s plakati vabi na Lido. To je vse zato, ker se letos jubilej zjedinenja Italije in so Lahli veliko milijonov v tozadevne naprave investirali.

RUSIJA MED DVEMA OGNJEMA.

V peterburškem listu »Novoje Vremja« je izšel članek, v katerem se svetuje Rusiji, naj se pripravi na vojsko. Rusiji preti vojna z dveh strani: z bližnjega in daljnega vzhoda. Turčija gradi svojo bojno mornarico, ter bo imela leta 1914. dve oklopnici in dva dreadnoughta na Črnem morju, kjer bo imela na ta način večjo moč kot Rusija. Skrajni čas je torej, da prične Rusija z gradnjo svojega brodovja na Črnem morju. Na to opisuje članek, kako je položaj za Rusijo na Daljnem Vzhodu skrajno neugoden. Kitajci vrše obširne priprave za vojno. Vse ceste od Čičikara in Girina proti Mukdenu in Pekinu so polne vojaštva. Kitajske čete že danes prekašajo rusko obmejno vojsko. Ni dvoma, da bo došlo do vojne med Rusi in Kitajci. Treba je tudi na to računati, da se bo vmešala v vojno tudi kuga. To leto ne bo došlo do vojne, a zato mora Rusija vse storiti, da bo popolnoma pripravljena za to neizogibno vojno.

SABOTAŽA NA FRANCOSKIH ŽELEZNICAH.

Iz Pariza poročajo: Na Severni železnici je bil izvršen zopet drzen napad na brzojavno zvezo. Na progi v Troisport so opazili dva kolesarja, ki sta se zelo sumljivo sukala okoli brzojavnih drogov. Ko so prišli v bližino orožniki, sta oba pobegnila. Kmalu nato je na-

ljali ti moderni tihotapeci! Smodnik dela prevelik šum, kameni so vsaj nemi. In potem, iz česa naj bi se sklepalo na umor? K večjemu nesreča, obžalovanja vredna nesreča! O, oni so mojstri v umetnosti, koga prav nedolžno usmrtili! — — — Na kak način bodo pač mene, Juliena le Denmat, spravili s sveta? Da to poizveste, prepuščam Vam, gospod stotnik, takoj ko pride to pismo v Vaše roke po podčastniku Qué-ménérju, kateremu ukažem, naj Vam ga izroči dne 16. avgusta. Dne petnajstega torej bom imel »s temi gospodi« sestanek. Sestanek, na katerega me niso povabili, a ga vendar ne bom zamudil. Sicer vem, da gledam precej gotovi smrti nasproti in sem se odločil iti sam. Imam za to svoje vzroke, eden je ta, da se v tej deželi presenečenj in pasti ne upam več komu kaj zaupati, celo svojim carinskim stražnikom ne. Zmaja napadem v njegovem brlogu. Če podležem v boju, zahtevajte v trezelski grajščini moje truplo, kajti tam ima tisočera zveza tihotapcev svoj sedež, tam stanuje njih poglavar, tam je njih svetišče.

Zdravi, gospod stotnik, in ne obžalujte moje usode.

Le Denmat.

(Dalje prihodnjič.)

stala močna detonacija. Več brzojavnih drogov, na katerih so bile pritrjene bombe, se je prevrnilo ter so se potrgale brzojavne zveze. Med razdrtimi progami je tudi direktna brzojavna zveza Pariz—London.

RAZPUST HRVAŠKEGA SABORA.

»Novosti« prinašajo vest, da ima ban Tomašić že v rokah reskript za razpust sabora. Čaka še zato, da podrejeni uradi izvrše vse predpriprave za volitve, pri katerih nastopi vladna stranka na celi črti. Okrajni načelniki so baje že dobili imena vladnih kandidatov. Tomašić da ni dobil dovoljenja za nasilne volitve, pač pa za nenadne, t. j. volitve se razpišejo takoj po razpustu sabora, da se narodnim strankam pusti čim manj časa za priprave.

Dnevne novice.

— **Na zdar!** V nedeljo so slovenski Sokoli napravili izlet v Domžale, kakršnih so jih že veliko. To je eden tistih navadnih izletov, o katerih vsak že naprej ve, kako se bo vršil in kako končal. Nekaj telovadbe, nekaj brezmišelnih govorov, potem običajna veselica. Nato se malo izzivilje, v uniformah rjove in marsikateri plemeniti sokol se prekopicuje, prešinjén duha, ki je vse kaj drugega kakor sokolski. »Narod« seveda spiše poročilo, kakor da bi se bil ves svet preobrnil. O sokolskem izletu v Domžale pravi, da to ni bil samo »korak, ampak naravnost skok na poti do usovršitve človeštva.« Torej odkar je bil Sokol v Domžalah, to je od 6. avgusta leta 1911, se bo potemtakem začelo najbržeje še novo štetje časa za vse evropske narode. Sokole, »prvo etapo do usovršitve človeštva«, je najprej navdušil dr. Oražen, ki je sam usovršitev vseh narodnih idealov, kvintesenca slovenstva, ekstrakt vseh nacionalnih čednosti. Za Oražnom je govoril slovenski Cicero, dr. Triller, ki je dejal, da Orli Sokolu niso škodovali, češ, »rdečo srajco so nam ugrabili, našega dela, naših idej nam ne morejo«. Dr. Triller in z njim ves Sokol naj bo prepričan, da Orlu ni nikoli niti v sanjah v glavo padlo, da bi Sokolom njihove ideje ugrabljali, ker česar kdo nima, tega se mu ne more vzeti. Slovenski Sokol že davnej nobene ideje več nima. Triller je tudi utajil, da je Sokol čisto navaden liberalen političen privesek, češ, »Sokolstvo ne pozna politike in ne zaničuje nobenega naziranja«, ni pa še dolgo, ko je »Narod« slovesno proglasil Sokola za proticerkveno organizacijo. Kaj Sokoli najbolje znajo, to nam »Narod« sam veliko boljše pove, kakor brat Triller, poroča namreč, da je bil višek domžalskega zleta zvečer in ponoči, »ko so se v sokolski telovadnici ob zvokih godbe neprestano vrteli mladi pari, tako da je bila telovadska dvorana za plesaželjne premajhna«. Zdj pa naj človek z »Narodovimi« slavo-spevi take demokratične organizacije, ki ima v svoji sredi take demokrate, kakor n. pr. gospod Triller, primerja to, kar o slovenskem Sokolstvu piše

sokol Vladimir Knaflič v zadnjih »Naših Zapiskih« v posebnem članku. Ta poznavalec idej Tyrševih sodi o slovenskem Sokolstvu sledeče: »V zadnjih letih nikjer tako dobro ne opazamo, kako daleč je duh omejene malomeščanske sebičnosti zvedenil pojem o narodu in zabrisal resnično demokracijo kot v eni po svojem bistvu najvažnejših in resnično demokratičnih in narodnih tvorb, v našem sokolstvu.« Nadalje: »Vsi, ki čutijo v sebi res sokolsko srce, opažajo z gnjevom nekatere ponekod se pojavljajoče pojave **docela nesokolskega mišljenja.**« — Potem: »Človeka pograbi jeza, če primerja sokolsko misel z življenjem brezmišelnih mladih mož, ki tvorijo naraščaj našega naroda. Ne le telesne tudi nprave njih zmožnosti so enake njihovemu življenju. Nima jo zmisla ne za telesno ne za npravo samovzgojo in neizmerno je oteženo stališče onim, ki opominjajo na Tyrša, na podrobno vztrajno delo. **Vsled tega je število prvih Sokolov tako nizko.**« — To niso posebno lepi komplimenti našim Sokolom. Seveda ta Knaflič ni prav nič originalen, ker je s tem povedal le, kar so nepristranski Slovenci našemu Sokolu očitali že pred petnajstimi leti, ko se je začel nagibati k liberalni stranki in postal sčasoma njen najponižnejši sluga ter se narodno tako visoko povzpél, da si je izvolil za staroste može, kateri so se podpisali na pogodbo z germani. Spricho Knafličevih besedi strašno komično vpliva, če »Narod« svoje Sokole hvali kot »narodne in telesnonprave delavce«. So le hlapič ene propale stranke.

— **Cesarjev rojstni dan** pade letos na petek. Radi tega je dovolil premisljnost g. knezoškofo vsled posebnega pooblaščenja apostolske nunciature na Dunaju za vso škofijo, da se smejo dne 18. avgusta letos uživati mesne jedi.

— **Sveti oče.** »Osservatore Romano« javlja: Sveti oče, ki je od svoje boleznj v grlu skoro popolnoma ozdravljen, bo leha od včeraj zvečer na lahnem protnu v desnem kolenu. Na nasvet zdravnikov sveti oče ne bo prisostvoval slavnosti kronanja 9. t. m.

— **Shod železničarjev v Dornbergu.** V nedeljo popoldne se je vršil shod železničarjev članov Prometne zveze v Dornbergu na Goriškem. Govoril je poslanec Gostinčar o težnjah in organizaciji železničarjev. Sprejela se je resolucija, v kateri železničarji zahtevajo ureditev njihovih razmer.

— **Za ljudsko zdravje!** Javna tajnost je, da je vsa Italija od kolere okužena. Vsak dan umre v Italiji na stotine ljudi za kolero. Tudi v Trst so zanesle kolero laške barke, katerim laške oblasti dajo lažljivo izpričevalo, da plovejo iz kolere prostih krajev, dočim je n. pr. res, da so pred par dnevi v Catanzari delavci od kolere po tleh popadali in umrli. Laška vlada bi morala po pariški pogodbi to javiti, pa kugo popolnoma zamočuje, ker se boji izgube pri jubilejskih slavnostih. Če bi Turčija kolero tako skrivala, bi jo bile velelasti že dajne prisilile, da stori svojo dolžnost. Najbolj pa je predrzno, da beneški magistrat po posebnih plaka-

tih vabi Avstrijce na Lido, ko je vendar znano, da so Benetke okužene. Sveta dolžnost naše vlade bi bila, da nabijanje takih plakatov, ki so lažnjivi in zasledujejo le egoistične interese, prepove! Naša vlada bi se bila že davnej lahko po svojih konzulih in poslanih v Italiji prepričala, je li tam kolera in v kolikem obsegu.

— **Avstrijsko patriotsko ligo** nameravajo ustanoviti dunajski katoliški krogi spricho razpada krščansko socialne stranke. Liga naj bi že pri prihodnjih dunajskih občinskih volitvah nastopila.

— **Pesnik Peter Rosegger** je baje imenovan za člana gosposke zbornice.

— **Opozorjamo** na notico »V četrtak, 10. t. m., ob 7. uri zvečer vsi v Ljudski dom« med Ljubljanskimi novicami!

— **Metliške novice.** Iz Metlike se nam z dne 4. avgusta t. l. piše: Ze davno popravka, obzida in prezida potrebnih studenec »Obhr« se je vendarle na pritisk oblasti obzidal. To je prav! Ni pa prav, da noče občina popraviti Križevskega studenca, katerega voda je vsled zanemarjenja nezdrava! Ni dolgo tega, ko so delavci, kosci, ki so to vodo pili, oboleli. — Bati se je epidemije. Vaščani so ogorčeni. — Več sto let stari občinski kip pri sv. Martinu v Metliki, ki je bil že skoraj brez strehe, je dal pokriti naš pristaš g. Anton Barbič na svoje stroške. Čast mu! — Metliški most čez Kolpo na državni Karlovski cesti pri Križevski vasi se popravlja. Delo je prevzel Ivanetič iz Črešnjevca za 18.000 kron. Kdaj dobimo tukaj kamenit ali železen most?! — Preložitve navedene državne ceste do Metlike in okrajnih cest Metlika—Draščiči bode skoraj dovršena. — »Zejar« naj bi se preložil tako, da bode v obči prid, ne pa le neki malarici! — Tudi pri nas je bila vročina zelo velika. Kolpa je imela čez 29° Celzija. Zato pa so se ljudje pridno kopali. Škoda, da se ne skrbi od občine za boljši dostop v vodo, in sicer po spolu ločeno. — Hudo nas je zadela kozavost goveje živine. Semnji so zaprti, živina kontumacirana. Krmo, ki se je spravila za zimo, bode živina sedaj pojedla. — Dne 20. avgusta t. l. bode birma v Metliki, dne 21. t. m. na Račavi in dne 22. na Suhorju, odkoder se vrne presviti knezoškofo nazaj v Ljubljano.

— **Luka Jelenec hoče tajiti račune** »Učiteljske Tiskarne«. Cenjenemu uradništvu »Slovenca« v Ljubljani. Na podlagi § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da sprejmete glede notice »3000 kronic je želel dobiti Učiteljski Tovariš«, ki jo je priobčil »Slovenec« v 177. številki z dne 4. avgusta t. l., v svoj list na istem mestu in z istimi črkami sledeči popravek: 1. Ni res, da je želel dobiti Učiteljski Tovariš 3000 kronic nagrade, ker je prinašal dve leti razglase o razpisanih učiteljskih službah, res pa je, da »Učiteljski Tovariš« ni nikdar zahteval od c. kr. okrajnih šolskih svetov nagrade 3000 K za razglase o razpisanih učiteljskih službah. 2. Ni res, da bi dobila »Učiteljska Tiskarna« na ponovno predložene račune od c. kr. okrajnih šolskih svetov odgovor, da so take pogodbe neznane in da se računi vljudno vračajo, res pa je, da Učiteljska tiskarna ni nikdar pošljala takih računov c. kr. okrajnim šolskim svetom, ker ni v to opravičena, ker »Učiteljskega Tovariša« samo tiska proti plačilu. 3. Zato slednjič ni res, da bi bili c. kr. okrajni šolski sveti odgovorili, da so take pogodbe neznane, res pa je, da niso mogli tako odgovoriti, ker takih pogodb v resnici ni. Za vodstvo Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev kot lastnica »Učiteljskega Tovariša« in za upravni svet Učiteljske tiskarne. Predsednik: L. Jelenec. — Gospod Luka Jelenec hoče utajiti račune, ki so bili poslani za razglase učiteljskih služb c. kr. okrajnim šolskim svetom in zavrnjeni. Naredimo pogodbo. Če se ni noben račun odposlal c. kr. okr. šolskim svetom, kakor trdi gosp. Jelenec, plačamo mi lepe denarce »Učiteljski Tiskarni«, če so se pa računi odposlali, plača gosp. Jelenec za »Slovensko Stražo«. Ako imate pogum, gosp. Luka, recite: velja! in dokazi pridejo.

— **Ostanki avstralske ekspedicije v puljski mornariški cerkvi pokopani.** Leta 1895 je odplula vojna ladja »Albatros« s posebno znanstveno komisijo proti Avstraliji. Ladji je poveljeval sedanji kontraadmiral v pokoju vit. Mauler. Ko se je omenjena znanstvena komisija na Salamonskem otoku Guadalcanar izkrcala v svrhu znanstvenih raziskavanj, so jo tamošnji domorodci napadli. Vnel se je med avstrijsko ekspedicijo in tamošnjimi domačini hud boj. V tem boju je izgubila avstrijska ekspedicija sedem mož. Štiri trupla padlih se je našlo in so jih prepeljali v domovino. Ostalih treh trupel pa ni bilo mogoče najti. To so bila trupla go-



PORTUGALSKA POD OROŽJEM.

ologa barona Foulton-Nordeck, mornaričnega kadeta Armand de Beaufort-a in oboje sanitetnega mornarja Dokožiča. Ostanke teh trupel, in sicer tri glave in dve druge kosti je našel lansko leto na preje omenjenem otoku znanstveni raziskovalec dr. Northcote Deck. Ti deli trupel so se po prizadevanju mornarične uprave prepeljali na Dunaj v svrhu agnosciranja. To ni bilo težko, ker so bili znani vsi značilni znaki pogrešancev. Dognalo se je, da so to ostanki imenovanih treh žrtev. Nato je mornarična uprava s privoljenjem sorodnikov pogrešancev odredila, da se položijo ti zemeljski ostanki v grob v mornariški cerkvi, kjer počivajo že ostanki ostalih štirih, kateri so postali takrat tudi žrtve službe in znanosti. To se bo zgodilo slovesno 10. t. m., ob 10. uri dopoldne, ravno ob petnajstletnici.

— **Vrhniško-logaška podružnica Slomškove zveze** je priredila dne 25. julija t. l. svojim članom in članicam izlet k izvirku Kamniške Bistrice. Na predvečer se nas je zbralo 10 članov in članic na državnem kolodvoru v Ljubljani. Od tam smo se odpeljali v Kamnik. Na kolodvoru nas je pričakoval č. g. mestni katehet Mih. Zevnik kot zastopnik kamniške podružnice. Pokrepčali smo se potem v gostilni pri Kristofu ter preživeli potem nekaj veselih ur v družbi prijaznih kamniških tovarišic in tovarišev. Drugo jutro zarana smo se udeležili sv. maše, katere so darovali č. gg. katehetje v župni cerkvi. Po zajutru smo se na vozeh odpeljali do Stahovca. Od tam pa smo šli peš po zlahni in senčni poti, vedno ob bregu šumeče Bistrice, dokler nismo ob 9. uri dospeli do kočice Planinskega društva. Tukaj smo ostali in počivali. Ob divnem pogledu krasnih kamniških planin smo se navduševali za ideale našega vzornika A. M. Slomška. Po večurnem počitku smo se potem zopet vrnili v Kamnik in od tam v Ljubljano. V imenu vrhniško-logaške podružnice »Slomškove zveze« se podpisani najtopleje zahvaljuje gostoljubnim Kamničanom, kateri so nas prenočili, zlasti prečastitemu gosp. dekanu Lavrenčiču in č. g. katehetu M. Sevniku, kakor tudi gospicam Kratnerjevi in Weiblovi. Mislim, da ostane ta krasno uspeši izlet vsem udeležencem v veselem spominu. Toraj na svidenje pri običnem zboru prihodnji mesec na Vrhnikih! R. Ziegler, t. č. predsednik.

— **Umor.** 18letna bivaša dekla Ana Cipolat iz Aviana pri Vidmu (Italija) je imela v Trstu ljubavno razmerje z 21letnim tečajkom Andrejem Coslovich. Včeraj okoli pol 7. ure zvečer so otroci čuli v veži hiše št. 13 v ulici della Pietà prihajati mile glasove iz veže te hiše. Kmalu za tem se je zaslišal grozen krik, med katerim je Coslovich s krvavim nožem planil na prosto in skušal ubiti. Del množice je tekel za njim, drugi pa hitel na pomoč ubogi žrtvi. Cipolat je med prevozom v bolnišnico umrla. Na vogalu ulice del Solitario in ulice S. Mauricio je morilca hotel prijeti gosp. Ivan Tomasini, katerega je pa morilec z nožem ranil na levi rani. Nato se je Coslovich v samomorilnem namenu ranil sam na vratu. K njemu je priskočila trgovka sadja Antonija Mantonia ter se ga odzadaj oklenila, tako da so ga zamogli razorožiti in aretovati. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer bo ostal pod zapornim nadzorstvom. Ker je Coslovich precej ranjen, ga niso mogli zasilati. Vendar pa izhaja iz nekega omota pisem in razglednic, da mu je pokojna Cipolat pisala, da nanj ne more čakati, ker gre k vojakom in da je boljša ločitev kot nadaljno občevanje, — da je vzrok zločina ali osveta ali pa ljubosumnost.

— **Gozdni požar.** Požar je uničil okrog 240.000² mestnega gozda na Monte spaccato. Po triurnem delu ob vojaški asistenci so požar lokalizirali. Na licu mesta so pustili vojaško stražo. Škoda je velika.

— **Najdeno truplo.** Med valolomom in pomolom V v novem Franc Jožefovem zalivu v Trstu so našli mrtvo truplo, obstreljeno na desnem sencu. V žepu samomorilca se je našel samokres, 20 v gotovine in srebrna ura, brez vsakih dokumentov. Identiteta še ni znana.

— **Aretirani defraudant.** V Trstu so aretirali 17letnega Eduarda Brana, ki je poveril administraciji »Brüner Eisenbahn Zeitung« 800 K ter ta denar v družbi s svojo ljubico zapravil in pobegnil v Trst. Pri njem so našli še 170 kron denarja.

— **Pri tržaških poletih** z letalnimi stroji je v nedeljo dosegel Manisero okoli 3300 metrov višine. Legagneux je letel samo enkrat, bil je eno uro 33 minut v zraku. Ker ni imel varnostnih očal, je imel oči rdeče obrobene, skoraj vnate. Pravil je, da je zgoraj precej aemirni zrak. Zato včeraj ni hotel več

leteti. Kakor znano, se je za včeraj pripravljaj, da si zopet pribori svetovni rekord za višočino, ki mu ga je nedavno vzel Loridau. Čuli smo pa, da je Loridau prekosil že v soboto Felix, ki je letel v Etampesu 3400 m. Fischer je bil pri tržaških poletih v nedeljo dve uri 7 min. nevdržema v zraku in je dobil prvo darilo, Vidmer je bil v zraku eno uro 52 min. in je dobil drugo darilo 500 K. Manisero je za svoj polet dobil prvo darilo za polete v višavo 2000 K, Fischer, ki je dosegel 1400 metrov je dobil drugo darilo 1000 kron.

— **Nov ravnatelj koperske kaznilnice.** Ravnatelj je v Gradcu, Viljem Princhofer, je imenovan za višjega ravnatelja kaznilnice v Kopru.

— **Sreča.** Sinoči je hodil po starem mestu v Trstu detektiv ter srečal nekega 19letnega iz Trsta izgnanega Miklavža Dundovich. Bil je oborožen z zlato verižico in 100 K v bankovcih. Pol. agent ga je vprašal, kje je dobil verižico. Dundovich mu je odgovoril, da jo je »kupil«. Bil je aretovan. Komaj so fantiča imeli na varnem, je prihitel na policijski komisariat mornar Ivan Dundovich in plahoma pripovedoval, da mu je bila ukradena zlata verižica. Pripovedoval je, da je bil v družbi Miklavža Dundovich in še nekega drugega, na katerega je obračal sum. Ko so mu pokazali verižico, jo je z veseljem pogledal, osupnil pa, ko so mu povedali, da mu jo je ukradel Dundovich. Miklavža Dundovich, ki je že predkaznovan, so oddali deželnemu sodišču.

— **Izgubila se je** v ponedeljek, dne 31. julija t. l. od 4. do 7. ure popoldne iz Podbrezja do Posavca (Gorenjsko) knjižica, v katero se vpisuje mleko, z vsebino 300 K denarja. Pošten najditelj se prosi, da proti nagradi odda na naslov: Franc Vidic, Mošnjice-Radovljica ali pa na sl. c. kr. orožniško postajo v Podbrezju.

— **S koso ga je čakal.** Na Borznem trgu v Trstu je stal včeraj zvečer 22letni Miha Franza ter imel v rokah koso. Mimogrede detektiv, kojemu se je situacija moža s koso zdela sumljiva, ga je aretiraj. Franza je na policiji pripovedoval, da ga je nek neznanec povabil v neko gostilno v starem mestu. Neznanec ni imel denarja in ceho je moral plačati Franza. Policijski uradnik ga je vprašal, čemu je stal s koso na trgu. Franza mu je odgovoril: »Če bi mi prišel pod roke, bi mu odrezal glavo«. Poslali so ga v zapore v ulici Tigor na dispozicijo c. kr. državnemu pravdnistvu.

— **Zastrupila se je** v Trstu 30letna Ana Conitto. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je čez par ur umrla. Vzrok: fizična in moralna propalost.

— **Cesarska jubilejna cesta Lovran—Matulje** je bila 23. julija izročena prometu. Cesta je lepa in široka, zgrajena z ogromnimi stroški. Isti dan je bil odprt tudi zadnji del krasne pešpoti ob morju, ki gre sedaj od Opatije skozi do Lovrane. Obe ti dve prometni črti pomenjata veliko pridobitev za riviero.

— **Umrl je** v Spodnji Šiški kurjač državne železnice, Franc Černe, star 40 let.

— **Grozen samour mlađe žene.** Iz Celovca poročajo: 5. t. m. popoldne ob 3. uri, se je pri Otočah, ob 127-67 km, vrgla 23letna sprevodnikova žena Leopoldina Urbanec, roj. Korat, pred brzovlak št. 411, ki je vozil iz Celovca. Truplo so našli na progi grozno razmesarjeno, z odtrgano glavo. Nesrečna žena je bila poročena jeseni leta 1909. ter je stanovala od aprila t. l. s svojim možem, sprevodnikom južne železnice, v Št. Rupertu pri Celovcu. Vzrok samourora je menda domači prepir. Truplo so prenesli v mrtvašnico k Št. Rupertu.

— **Hotel Della Ville v Trstu,** doslej najboljši in največji, je kupila paroplovna družba »Avstro-Americana« za 1.700.000 K. V zgradbi se namestijo družbini uradi, ostali prostori bodo služili kot hotel, toda le za potnike »Avstro-Americane«.

— **Razdelitev banjaluške škofije** je baje že od cesarja potrjena. Burian utemeljuje stvar s tem, da obseza škofija Banjaluka že nad 362.000 duš ter ima škof vsled tega težave pri upravljanju.

— **Hipotekarni dolgovi na Hrvaškem.** Iz »Hrv. Lloyd« posnemamo, da je bilo do leta 1908. na Hrvaškem hipotekarnih dolgov 136 milijonov 95 tisoč 831 kron. Samo leta 1907. so narasli ti dolgovi za 30 milijonov 362 tisoč kron. Največ posojil so dale domače hranilnice, namreč 46 milijonov 768 tisoč kron. Da večina teh dolgov obremenuje manjša kmečka posestva, priča dejstvo, da je 83,3 % teh dolgov zapodanih v malih svotah od 200 do 2000 K. Od skupnih 34.191 posojil jih odpada na domače hranilnice 23.049 v skupnem znesku 46.768.000 K. kar priča, da je kmet v rokah teh zavodov. Ako se vpošteva, da posojujejo hranilnice proti

7 do 7½ % in višjim obrestim, da pa kmetija nosi komaj 4%, potem je vsakemu jasno, v kako težkem položaju se nahaja mali posestnik na Hrvaškem.

— **Tržaško Sokolstvo** se zleta v Zagreb ne udeleži, ker bi radi kolere udeležence iz Trsta pridržali pet dni v kvanteni.

— **Zrakoplovni poleti g. Čermaka v Zagrebu** z Merčepovim biplanom »Libella« so 6. t. m. prav lepo izpadli. Prvič se je dvignil 80 m visoko, drugi polet je moral hitro prekiniti, ker je občinstvo vdrlo na letalni prostor, ob tretjem poletu je v višini nad 100 metrov lepo manevriral, da mu je občinstvo navdušeno ploskalo in klicalo. Bil je celo tako srečen, da je prišel na tla, ne da bi koga ranil, dasi so ljudje skoro popolnoma zagrnili letalni prostor. Gledalcev je bilo na tisoče.

— **Strela ubila 20letno dekle in konja.** Z Vrhnik se nam poroča sledeče: Ko se je včeraj okrog 3. ure popoldne nenadoma nad vrhniško okolico stemnilo nebo in je prihrula nevihta, zbežali so poljski delavci vrhniškega notarja g. Komotarja pod streho v lo-po, ki stoji na polju med Sinjogorico in Drenovim gričem. Tako so vedrili g. notar sam, njegov pisarniški uslužbenec g. Kunstelj, par notarjevih konj s hlapcem in več ženskih, ki so žele oves. Kar naenkrat udari strela skozi streho in mrtva se zgrudila 20letna Mici Prek iz Vrhnik in en konj. Hlapec je bil precej hudo omamljen, a po dobri četrt ure se je posrečilo gosp. Kunstelju, pripraviti ga k zavesti. Vsem drugim navzočim se ni ničesar drugega žalega zgodilo, kakor to, da so popadali na tla in zavžili premočnega strahu. Pogreba pokojne, ki se vrši v sredo popoldne, se udeleži katol. slov. izobražev. društvo s svojo zastavo; saj je bila ranjka ves čas vneta članica »Bogomile«.

— **25letnico učiteljstva** je slavil v Zagrebu tamkajšnji mestni učitelj Stjepan Širola.

— **Zagrebska jesenska razstava** se slovesno odprla v soboto, dne 12. t. m., ob petih popoldne.

— **Šola za praktične ženske poklice** se 1. septembra letos odprla v frankopanskem gradu v Kraljevi.

— **Semenj** se bo vršil v Dobu v četrtek, 10. t. m., na dan sv. Lovrenca.

— **Zanimiv podlistek** priobčimo prihodnje dni, kjer bo opisan natančno »Ljudski oder« in njega najmodernejše naprave. »Ljudski oder« bo centrala vseh naših diletantskih društev po deželi. Na ta podlistek že danes opozarjamo!

Štajerske novice.

— **Zopet sijajna zmaga Slovenske Kmečke Zveze.** Iz Savinjske doline se poroča, da je po hudem volilnem boju prešla pri občinskih volitvah 5. avgusta konečno tudi velika občina Kokarje v roke naših katoliških slovenskih mož. Vroč je bil boj, a zmaga je tem lepša, ker je naša stranka zmagala v vseh razredih, torej na celi črti. Ravno v tej vevlačni občini se je šopiril smrdljivi liberalizem, katerega so držali po koncu liberalni učitelji, ki so hoteli za vsako ceno obdržati komando nad kmeti tudi po teh volitvah. A hudo jim je spodletelo! Na tleh leži zopet liberalna stranka, ki se je tudi tu pokazala, da je stranka goljufije, laži in divjanja. Če bi zmagali liberalci, bi zmagali samo z nasilnostjo, a to orožje ne da več vojakov liberalni armadi. Živili vrli naši Kokarčani! Slava zmagovalcem!

— **Mariborske novice.** V nedeljo, dne 6. avgusta, je počila glavna cev mariborskega vodovoda pri bazenu. Dolgo časa niso našli mesta, kjer je bila cev počena. Ako bi se jim ne posrečilo najti tega mesta, bil bi Maribor brez vode. — Podružnica »Slov. Straže« v Mariboru priredi v nedeljo, 20. avgusta, popoldne v Št. Petru niže Maribora veliko narodno slavnost z mnogovrstnim sporedom in s sodelovanjem slavnih društev in mladinskih zvez mariborske okolice. Slavnost obeta biti veličastna, zatorej že sedaj opozarjamo vse naše prišaste v Mariboru in okolici, da se zanesljivo udeležijo te prireditve v prid »Slovenski Straži«, da pa tudi med prijatelji agitirajo za obilno udeležbo. V nedeljo, 20. avgusta, vsi v naš slovenski Št. Peter! — Konkurz je napovedalo mariborsko okrožno sodišče čez premoženje trgovca Ant. Kosarja v Mariboru. Konkurni komisar je višjesodni svetnik dr. Wokaun, upravitelj mase pa odvetnik dr. Orsel. — V mariborski okolici se bodo vršile še ta mesec velike vojaške vaje kavalerije. Vaje se bodo vršile na obeh straneh Drave. — Preuredila se bode mariborska telefonska centrala tako, da bo odgovarjala modernim uredbam in zahtevi obrtništva in trgovstva,

SCHÖNAICH NE GRE

Dočim se je včeraj že z vso gotovostjo trdilo, da bo vojni minister baron Schönaich odstopil, se danes zatrjuje, da živa baron Schönaich slejkoprej popolno zaupanje cesarja in zato ne misli še demisionirati. Kakor znano, je zoper Schönaicha prestolonaslednik, ki si želi za vojnega ministra moža, kateri bi ne bil tako odjenljiv nasproti Mažarom, kakor je Schönaich. Zdi se pa, da so se zadnji hip premislili, ker bi demisijska Schönaicha imela v času, ko gre na Ogrskem in v Avstriji za rešitev brambne reforme, zelo kritične posledice.

Ljubljanske novice.

lj V četrtek, 10. t. m. ob 7. uri zvečer vsi v Ljudski Dom! Tedaj priredi »Ljudski oder« pri pogrnenih mizah proti 1 K vstopnine za osebo javno produkcijo z vso odersko scenerijo, kulisami in elektriko. To bo nekaj docelano-vega za Ljubljano. Ker bo sl. glasb. društvo »Ljubljana« in »Katol. društvo za delavke« pelo, je zajamčen tudi s te strani izreden užitek. Vso električno napravo je po najmodernejših zahtevah oderske tehnike napravila električna družba »Union«, kulise in prospekte je res umetniško izvršila gledališka tvrdka Hammann v Düsseldorfu, manjša slikarska dela je izvršil Bogomir Ogrin na Vrhnikih, oderski meblement je pa delo mizarjev Rojine in Zupana. Tesarska dela je izvršil tesarski mojster Pust, ključavničarska tvrdke Breskvar, Weibl in Tönnies. Oderska konstrukcija in železni zastor je delo slavne dunajske tvrdke Brettschneider, ki je delal tudi dunajska dvorna gledališča. Ker se začne predstava že ob 7. uri — blagajna se odpre ob 6. uri — je omogočena udeležba tudi občinstvu z dežele. Večerja in pijača, alkoholna in abstinenta, bo na razpolago v Ljudskem Domu. Naj ne zamudi nihče prilike, da si ogleda nekaj, kar je za Ljubljano novost, ki je doslej še ni bilo.

lj Moški zbor »Ljubljane«, ki je naprošen za sodelovanje pri »Ljudskem odru« v četrtek zvečer, ima danes ob običajni uri zvečer vajo. Kdor izmed gg. članov ne bi bil po naključju dobil vabila, se smatraj s tem povabljenega. Obenem podam nekaj informacij. — Zborovodja.

lj Poročil se je 6. t. m. gospod Viktor Mihelič, nadučitelj pri D. M. v Polju z gdnico Francico Merhar iz Savelj. Našima somišljenikoma najiskrenejšje čestitke!

lj Slovenska zdravnica ga. dr. Eleonora Jenko, omožena dr. Grojer, ki je kakor smo javili, nedavno poleg zdravniškega doktorata dobila tudi filozofski doktorat, je dobila dovoljenje izvrševati zdravniško prakso na Primorskem in Kranjskem. Ga. doktorica biva sedaj v Matuljah pri Trstu. V kratkem se za nekaj časa poda na kliniko prof. Otta v Peterburg. Ga. zdravnica je hčerka tukajšnjega zdravnika g. dr. L. Jenka in njegove občespoštovane ge. Terezine Jenko. Slovenci se tako tudi že ponasamo z zdravnico, ponosni pa smo posebno Ljubljancem na to, da je prva slovenska zdravnica hčerka našega mesta.

lj Dopisniku »Slov. Naroda« od sv. Jakoba. Včerajšnjemu »Slovenskemu Narodu« je menda zopet enkrat zmanjkalo gradiva, da napolni svoje predale, v takem slučaju ondi seveda ne gledajo, ali odgovarjajo resnici razni dopisi. Dopisniku od sv. Jakoba se vidi, kakšna duša da je, ko daje duška svojem brezverskemu fanatizmu. Pred vsem, g. dopisnik! mi smo v Avstriji, ne pa na Portugalskem! torej si ne pustimo komandirati od Vas zastran cerkvenega zvonjenja! Sram Vas bilo, da vedoma tako nesramno lažete o zabavi zvečer pri novomašnem slavlju. Bodi povedano, da so se pele pesmi, v katerih ni bilo prav nič pohujšljiviga: »Fantič sem star šele osemnajst let« in »Ciganski otrok«, najbolj nedolžna pesmica naš svetu. Laž je nadalje, da je ob 6. govoril novomašnik; govoril je takrat njegov drug. Zakaj ne navajate, g. dopisnik, tistih besedi, ali so se Vas morda kaj tikale? Vi ste se po volunsko prikradli — sram Vas je lahko — na slavnostni prostor že z namenom, da vedoma poročate laži v Vaš čedni list. Bodi Vam povedano samo še to: Šentjakovski farani so bili prav z malimi izjemami te nove maše nadvse veseli in so se je udeležili v primerno velikem številu, tudi oni liberalnega mišljenja, sam sem govoril z nekaterimi, in s tem pokazali, da je še globoka njihova vera. Še ni ugasnilo versko prepričanje v Ljubljani in ne bo, ko boste morali Vi že odgovor dajati za svoja obrekovanja!

Ij Občni zbor »Mesarske zadruge« v Ljubljani se je vršil v nedeljo 23. julija t. l. v mali dvorani »Mestnega Doma« po določenem dnevnem redu, ob obilni udeležbi. Kot obrtni komisar prisostvoval je g. J. Bukovnik. Zadruga, načelnik gosp. Josip Kozak pozdravi navzoče, konstatuje sklepčnost in se spominja v pretečenem letu umrlih združnih članov. Zborovalci se dvignejo na načelnikov poziv v znak sožalja s sedežev. Prebral se je računski zaključek za leto 1910, iz katerega je razvidno, da je imela zadruga 4216 K 55 vin. dohodkov, 486 K 90 vin. stroškov in je znašalo združno premoženje koncem leta 1910. 3729 K 65 vin. in odobreno sprejel. Pri volitvi zadrugnega in razsodiškega odbora, pomočniškega zbora itd. so bili zopet vsi dosedanjí člani za dobo treh let izvoljeni: Josip Kozak, načelnik; Ivan Zajc, namestnik; odborniki: Ivan Košenina, Janez Janežič star., Andrej Marčan, Josip Ocvirk, Janez Sirk, Jakob Jesih; namestniki: Franc Lovša, Josip Prepeluh, Franc Sever; za pomočniški zbor: Ivan Košenina, Janez Sirk; v razsodišče: Milan Kozak, Ivan Košenina, Andrej Marčan, Karol Černe, namestniki Josip Podkev, Janez Janežič star.

Ij Dunajsko tiskarsko pevsko društvo »Freie Typographia« pride v nedeljo ob 5. uri 22 minut s posebnim vlakom v Ljubljano. Ostanajo tri ure v Ljubljani, nato se odpeljejo v Postojno, kjer si ogledajo jamo, nato se odpeljejo v Trst in Benetke. Zajtrkovali bodo v »Narodni kavarni« in kavarni »Europa«, nakar si ogledajo Ljubljano.

Ij Posebna vlaka v Postojno, ki bi imela voziti 15. t. m. iz Trsta in Ljubljane, sta radi preteče kolere odpovedana.

Ij Umrli so v Ljubljani: Angela Podjed, posestnikova žena, 29 let. — Jernej Velkavrh, delavec v tobačni tovarni, 42 let. — Avgusta Niesner, žena godbenika, 25 let. — Neža Mivšek, tesarjeva hči, 21 let. — Edvard Počedenšek, železniški revizor v pok., 70 let.

Ij Kolo poneveril. Dne 4. t. m., je prišel k izposojevalcu koles Josipu Gorcu na Dunajski cesti nek okoli 18 let stari moški, ki se je izdal za Ignacija Aljančiča, kleparskega vajenca pri Ekerju in si izposodil kolo. Ker še drugi dan ni pripeljal kolesa nazaj, je Gorrec vprašal zanj pri Ekerju in zvedel, da je bil nalagan. Kolo je tvrde Puch, model IV., ima tovarniško štev. 562, magistratno pa 206, črno na belem polju in je vredno 140 K. Pozor pred nakupom.

Ij Karambol. Danes zjutraj je na križpotu Dunajske ceste in Šelenburgove ulice zadel električni voz v tovorni voz Ivana Beliča z Viča. Pri tovrnem vozu so se zlomile oje, električni pa se je precej obdrnil. Druge nesreče ni bilo.

Ij Med spanjem okraden je bil večeraj na nekem dvorišču na Poljanski cesti delavec Josip Svenšek. Tat mu je ukradel zlat prstan in verižico iz ameriškega zlata, pač pa mu je pustil uro.

Ij Preprečena pot. Na južnem kolo-dvoru je danes policija aretovala Jožefa Pavija, delavca, rojenega 1892 v Radenah okraj Černomelj, kateri je bil namenjen izseliti se v Ameriko, ne da bi bil zadostil vojaški dolžnosti.

VELIKE POVODNJI V MANDŽURIJI.

Iz Mandžurije prihajajo poročila o velikih povodnjih. Mnogo vasi je popolnoma pod vodo. Veliko število ljudi in živine je našlo smrt v valovih. Samo v vasi Hulan-Mea je utonilo nad 700 Kitajcev. Natančno število vseh človeških žrtev ni znano.

Razne stvari.

Sladkor podražen. Na večerajšnjem sladkornem trgu v Pragi se je sladkor podražil za 80 vinarjev. Vsled pomankanja dežja so cene sladkorja na nemških trgih v Hamburgu in Magdeburgu tudi poskočile za 35 fenigov.

Propadanje Benetk. V italijanskem lestu »Cicerone« se navajajo vzroki stalnega propadanja umetniških zgradb v Benetkah. Preiskave so do-gnale, da je vsled neprestanega čiščenja kanala »San Marco«, da bi se dobila globina osem metrov za bojne in trgovske ladje, začela zemlja popuščati in ne more več vzdržati teže zgradb. Razven tega voda iz »Canala Grande« vsled močnega ovinka pri »Rialto« išče podzemeljske poti izpod Markovega trga v San Markov kanal. Zaradi tega so se pojavile tudi razpoke na velikem mostu »Rialto« in bližnji palači »Fondaco dei Tedeschi« in zaradi tega se je tudi porušil stari Kampanil. Tla v cerkvi sv. Marka so se močno udale. A na njenih obokih, na glavnih zidovih dožve pa-

lače in na mostu »dei Sospiri« so se pokazale razpoke. To leto se pojavljajo novi znaki nevzdržljivosti zemlje. V veliki cerkvi San Giorgio Maggiore na drugi obali kanala je nastala močna razpoka preko srednjega svoda. Ni dvoma, da je vzrok stalnega propadanja zgodovinsko umetniških zgradb v Benetkah v neprestanem čiščenju obrežja. V Benetkah doslej žalibog niso obračali na to pozornost.

Sablje v italijanski vojski odpravljene. Italijansko vojno ministrstvo je odredilo, da naj v bodoče častniki ne nosijo več sabelj pri vajah in v službi razen pri asistencah za vzdrževanje javnega reda. Častniki nosijo sedaj samo repetirne pištole. Tudi v Avstro-Ogrski se peča vojna uprava z vprašanjem, ali naj se odpravi pri infanterijskih častnikih sablje, ki vsled svoje-ga bleska izdajo sovražniku stališče čet ter ovirajo tudi hojo pri prodiranju v težavnem terenu. Kot znano, je pri domobranskih planinskih četah upeljana že tri leta kratka, oksidirana sablja, ki se je v splošno izkazala kot zelo pripravna.

Zrakoplovec ponesrečil na Javi. Iz Batavije poročajo, da se je holandski častnik Ramboldo na vožnji z zrakoplovom iz Soerabaje v Sanarang ubil. Njegov spremljevalec, tudi častnik, se je rešil. Ramboldo je imel velike zasluge za razvoj vojaškega zrakoplovstva na Holandskem.

Angleški častnik aretovan kot vohun. Iz Bremena poročajo, da je bil aretovan nek Anglež, ker je osumljen vohunstva. Aretovanec je 25letni jurist in angleški častnik. Vohunil je ob obali Severnega morja. Znal si je preskrbeti načrte o utrdbah ob severno-zahodni obali.

Avstrijski častnik poneveril polkovne denarje. Iz Krakova poročajo, da je bil poročnik 56. pešpolka, Koeffer, aretovan v neki kavarni vsled odredbe vojaških oblasti. Poročnik je osumljen, da je poneveril večje vsote denarja iz blagajne polka. Aretacija poročnika Koefferja je vzbudila veliko senzacijo, ker je po rodu iz bogate in znane družine.

Roparski napad sina na lastno mater. V Duisburgu je neka trgovka s kolonialnim blagom prešla zadnje dni mnogo denarja, kar je zvedel tudi njen 17letni sin. Ta je pregovoril nekega svojega tovariša, da bi skupno umorila mater in si potem denar razdelila. Splazila sta se v sobo trgovke, vrgla ji blazino preko glave ter jo skušala zadušiti. Trgovka pa se je branila ter je klicala na pomoč. Ko so prihiteli sosede, sta oba pobalina pobegnila, a ju je kmalu, čez nekaj ur že, izsledila policija.

S kolero si je hotel pomagati. Nek delavec v Spljitu ni vedel več, kako naj uide živemu in urnemu jeziku svoje boljše polovice. V skrajni sili si nekaj izmislil, kar naj bi mu vsaj za nekaj časa preskrbelo ljubi mir. Gre namreč na policijo in pravi, da je njegova žena obolela na kolero. Seveda je bilo takoj vse po koncu, cesta oziroma hiša »bolnice« zastražena in vse varnostne naredbе strogo izvršene. Komisija, obstoječa iz zdravnikov in policije, je pa vdrla v označeno stanovanje in se nemalo začudila, ko je našla hudo ženo čilo in zdravo. Sedaj se je stvar za moža obrnila na slabo — sam je moral v luknjo; ni pa tudi s tem dosegel svoj namen: uiti ženinemu jeziku. Kako je bilo z njim, ko je prišel zopet domu — o tem molče viri.

Orjaško delo v New Yorku. V New Yorku so dne 1. t. m. pričeli orjaško delo. Začeli so namreč graditi podzemsko železniško mrežo v Lexington avenue. Stroški za to orjaško delo so proračunjeni na 850 mil. kron, a položeno nad 140 mil. tračnic. Ves podzemski železniški sistem izvršijo v petih letih. Ker bo več železniških tračnic teklo ena poleg druge, zato bodo mogli brzovlaki voziti s hitrostjo 45 kilometrov na uro.

Dva vojaka raztrgala granata pri eksploziji. V Felixdorfu so preizkušali nek nov naboj, ki pa je prežgodaj eksplodiral. Enemu vojaku je odtrgalo roki, drugemu pa preparalo trebuh. Poročnik Dassa je bil pri tem lahko ranjen. Prepeljali so ranjence v vojaško bolnišnico v Dunajskem Novem mestu.

4000 K v vodo padlo. Neki dunajski trgovec se je v petek vozil s svojo soprogo v čolnu po Donavi pri Klosterneuburgu. Pred vožnjo sta denar in dragocenosti povezala v culico in jo dala na varno v čolnu. Kmalu pa je čoln zadel ob neko traverzo in se prevrnil. Oba sta si le s težavo rešila življenje. Denar in dragocenosti v skupni vrednosti 4000 K pa so zginile v valovih Donave.

Eroplan v poštni službi. Med Londonom in pa Windsorjem nameravajo uvesti zračno pošto. Zračna črta med

obema mestoma je dolga 30 km. V to svrhu bodo izdali posebne kuverte za 1 K 20 v in dopisnice za 60 v. To podjetje sicer odobrava višja poštna direkcija, vendar pa bo služila ta naprava bolj raznim dobrodelnim namenom in v izpopolnitev praktičnega zrakoplovstva.

Zločinska vas. Berolinska policija je doznala, da je večje število prebivalcev v vasi Ziegenhals pri Königswusterhausnu v zvezi z vlomí, ki so bili zadnje čase povzročeni pri večih zlatarjih v Berolinu. Nad 100 berolinskih policistov se je 4. t. m. zvečer peljalo zvečer z vlakom v Königswusterhausen, odkoder so dospeli čez nekaj ur v Ziegenhals. V tem so vas obkolili z vseh strani. Policistom je bilo prepovedano glasno govoriti, da bi ne opozorili prežgodaj vaščane na ekspedicijo. Ko je bila vas obkrožena so korakali naprej ter naenkrat udri od vseh strani v vas in izvršili po vseh hišah preiskave. Vaščani so bili popolnoma presenečeni in konsternirani. Kakih 20 so jih aretovali, ker so našli pri njih razne dragocenosti, zlate ure in uhane, ki so bile brezdvomno ukradene pri vlomih v Berolinu. Policijski uradniki so drugo jutro zopet zapustili zločinsko vas ter odvedli s seboj aretovance, med katerimi je tudi več takih, ki so se sami udeležili vlovov.

Kitajska mazaška v Osjeku. Preko Kitajske je te dni prišla v Osjek kitajska žonglerska družina: oče, mati in dvoje otrok. Stara Kitajka se je pa že naučila, da tudi v Evropi ne manjka neumnih ljudi, ki raje zaupajo kakim tajnim mazaškim zdravilom, nego zdravnikom. Dala je razumeti ljudem, da zna zdraviti očesne bolezni ter je prodajala neko belo tekočino po 10 K steklenico. Ker je »zdravilo« zdravju škodljivo in je mazaštvo sploh prepovedano, je oblast Kitajki ustavila kupčijo in jo spravila pod ključ. Križ je z zaslišavanjem, ker zna ženska le nekaj ruski.

Stavka tramvajskih uslužbencev v New Yorku. Iz New Yorka poročajo: Na tramvajskih progah, ki vodijo na Conney Island so začeli stavkati tramvajski uslužbenci, ker noče podjetje zvišati plač. V nedeljo, 6. t. m., dopoldne so stavkujoči prevrnili več voz in jih deloma razbili, ker so skušala z njimi vzdržati podjetja s pomočjo nekaterih delavcev promet. Med stavkujočimi in onimi nastavljenici, ki hočejo delati, so bili hudi boji, ki so se jih udeležile tudi ženske. Zadnja dva dneva se je stavka tembolj občutila, ker se na tisoče in tisoče ljudi ni moglo peljati na Conney Island, kjer so morska kopališča.

Stavka pristaniških delavcev v Peterburgu traja še vedno dalje in raste število stavkujočih vedno bolj. Okoli 12.000 delavcev že stavka. Vsi veliki obrati v pristanišču počivajo. Doslej ni bilo nemirov, kljub temu je vlada ukrenila obširne odredbe, da prepreči eventualne izgrede.

1100letnico zmage bulgarskega carja Kruma nad bizantinskim cesarjem Nikeforom so praznovali v nedeljo v Sredu z velikimi svečanostmi, ki jih je pripravil v ta namen sestavljeni odbor. Slavnostni službi božji je sledil obhod po mestnih cestah z godbami in zastavami.

Dobro se je osvetil. Nek profesor piarist na Ogrskem je bil tako srečen, da mu je nek sorodnik v testamentu volil 12.000 K. Toda ostali sorodniki so bili nevoščljivi ter napadli oporoko. Začele so se pravde in kakor navadno, je bil tudi tu konec ta, da sta vseh 12.000 K spravila v žep oba odvetnika. Nedavno pa je piarist nevarno obolel in ko se je prepričal, da zadnja ura ni več daleč, dal je poklicati oba odvetnika, ki sta pred letom tako mastno služila na njegov račun — namreč svojega in nasprotniškega. Ko sta prišla, ju je prosil, naj se postavita vsak na eno stran ob njegovem vzglavju; potem je zaprl oči in začel umirati. Odvetnika nekaj časa stojita in se gledata, potem pa pravi eden umirajočemu: »Prečastiti gospod, zakaj pa ste naju klicali in čemu naj tu stojiva?« Komaj slišno odgovori piarist: »Umreti hočem tako, kakor moj Gospod, Jezus Kristus, med — razbojnikí...«

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice »Slovenske Straže« in vse somišljenike, naj skrbje v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnim Slovincem. Rabite povsod naše vžigalice. Opominjajte znanca na rabo naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri tvrdki Menardi v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobiček iz vžigalic velik.

Belokranjska in njeno bodoče kmetijsko gospodarstvo.

Belokranjska železnica se bode torej gradila, ako ne dalje, vsaj do hrvaške meje, oziroma do Karlovca gotovo. Ta železnica bode Belokranjsko ostalemu svetu takorekoč otvorila, ga z njim spojila. Njenim kmetijskim pridelkom, med katerimi zavzema vino prvo mesto, je dozdajšna dolga cesta čez Gorjance trgovsko prometno zmožnost jako ovirala. Ta ovira odpade, kakor hitro bode belokranjska železnica izročena prometu. Za Belokranjsko pričeti se ima potem takorekoč popolnoma nova doba. Biti ima to doba nepri-merno boljšega kmetijskega preobrata. Napočiti pa more ta doba le tóla, ako se prične v Belokranjski z občnim kmetijskim napredkom. Ta se mora pa pričeti in nadaljevati sistematično po gotovem pravem gospodarskem načrtu, katerega mora pravi činitelj vzeti v roke. In kdo more biti ta pravi činitelj? Kdo drugi neki, nego v prvi vrsti tista v deželi avtonomna korporacija, katera si je na svoj prapor zapisala geslo: »Dvignimo gospodarstvo našega producenta«. V drugi vrsti treba pa seveda prave dobre volje in najresnobnejšega polotenja producentov samih, belokranjskih kmetovalcev. V čem pa naj obstaja belokranjski kmetijski napredek? V čem drugem, nego v pomnožitvi in zboljšanju tamošnjih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Podlaga kmetijstva je v obče zelo povsod živinoreja. Kakor ima biti po pregovoru pravica temelj vsakega vladanja, tako je in bode vedno živinoreja temelj kmetijskega gospodarstva. Toda žal, da ravno Belokranjska nima povsem tistih pogojev, kateri so uspešni in dobičkanosni živinoreji potrebni. Ona je prevagljivo kraške narave, ima kaj malo travnikov in istotako malo izdatnih pašnikov. A pri vsem tem se ne more utajiti, da se dá tudi v tej panogi kmetijstva v živinoreji še dosti naprednega dela ukreniti ter uspehe doseči. Osobito pridelovanje krme z uračnimi gnojili na njivah, zboljšanje malobrojnih travnikov in še precej obilnih pašnikov, spada v področje povzdige živinoreje. Še posebno gre pa polagati veliko gospodarsko važnost v povzdigo belokranjske prešičoreje. To bode mogoče v kaj ugoden stik spraviti s pridelovanjem neke rastline, katera zamore utemeljiti na Belokranjskem še celo neko kmetijsko tehnično obrtnijo. Katero rastlino in katero uporabo iste v namen kmetijsko tehničnega izdelka tukaj imamo v mislih, povedano bode pozneje. Dozdaj bila je poglavitna kmetiška panoga Belokranjske vinogradstvo — vinarstvo. Izborna njeno podnebje, katero se vipavskemu že kaj močno еднаči, opravičuje to poglavitnost v prvi vrsti, hribovito površje iste pa v drugi. Belokranjska vina, bodisi metliška, črnomaljska ali semiška itd., so v prejšnjih časih slovela. Pomanjkanje železniške zveze z ostalo deželo potisnilo jih je pa v ozadje. Drugod že izpeljane železnične proge pomaknile so pa nasprotno dolenska, štajerska, vipavska, primorska in druga vina bolj v ospredje. Da se je pa poslednje zgoditi moglo, potrebno je bilo še nekaj, potreben je bil še en, in to jako važen faktor. In ta činitelj je pravilna naprava vina ter pravilno ravnanje z istim še dalje v kleti; skratka, ta faktor je uvedba umnega kletarstva. Belokranjska ima pač izborno vinsko podnebje. Ono se еднаči, kakor že rečeno, z onim vipavske doline in prekaša ostale vinorodne kraje Dolenjske. Sirova snov, za izdelovanje v vsakem oziru izborne kapljice, izborna dozorelo grozdje, je Belokranjski dano, Belokranjsko grozdje tekmuje glede dozorenja, torej glede dobrote, z onim vipavske doline ter goriške dežele in Istre. To osobito odkar so se belokranjski vinogradniki polotili večinoma zasajanja vrst, po strokovnjakih jim priporočenih. A žal, da pa tekmuje tudi tamošnja uporaba izbornega grozdja, da tekmuje naprava vina iz istega prevagljivo še dandanes z nekdanjo napravo vina po takozvanem starem načinu v vipavski dolini. Vipavci bili so do najnovejšega časa, se sme reči, ne mnenja, marveč kar naravnost dozdevnega prepričanja, da dolgotrajno kipeenje mošta s tropom vred vinu podeluje stanovitnost. Oni so bili dozdevno prepričani, da tista trdoba, tista zagatnost, katera vsled dolgotrajnega dotika alkohola s hlastinami, lupinicami in pečki, skratka rečeno s tropom med kipeanjem v vino preide, da torej obilni obdrček »čreslovine« ali »čreslovne kisline« (tanina) vinu stanovitnost podeljuje, da ga varuje pred pokvarjenjem. In to dozdevno prepričanje dajalo je Vipavcem povod, da so svoje sicer izborne mošte, po osem, da, še celo tudi po več dni na tropu kipeči.

ali kakor se oni izražujejo »kūhiati« pustili. V tem popolnoma napačnem, ker le dozdnevem pripravljanju, ali boljše rečeno, v tej »zmoti« podpiral jih je pa še, in to jako izdatno, nekdanji njih prvi učitelj umnega vinogradništva in kletarstva (?), nekdanji šentvidski župnik Matija Vrtovec. To je storil ta jako plagi in odlični mož, kjer mu je le prilika dana bila, ustmeno, osobito storil je pa to pismeno v nekdanjih dr. Bleiweissovih »Novicah«. Leta 1844. izšel je v posebnem iztisu ves dotični Vrtovčev, v »Novicah« tiskani nauk v knjigi: »Vino-reja sa Slovenze«. Na 171. strani te knjige je čitati: Po ti šegi (namreč z dolgotrajnim kipenjem mošta s tropom vred; — pis.) je veliko več skrbi in veliko več z moštom opraviti, pa vino postane 1. veliko bolj dišeče, ker vroči alkohol iz tropin dišeče olje nase potegne; 2. vino postane iz enacega vzroka nekoliko grenkljasto, in tedaj bolj zdravo, da, posebno bolehnim ljudem bolj tekne, in pa tudi stanovitnejše, ker ga grenkoba zagoltnost veže. Pod točko 4. navaja pa Vrtovec na sledeči 172. strani še to-le: »Taka vina so veliko stanovitnejša; alkohol in grenkoba nar več k stanovitnosti vin pripomoreta.«

Da, na strani 206. Vrtovčeve »Vino-reje sa Slovenze« nahaja se stavek, kateri se glasi: »Deželna šega vina presnemovati ni kej koristna; vino teče v dolgim curku v brentač, tu se močno z zrakom ubiva in meša, de cvet iz njega puhti, kisloba pa iz zraka, in kaj vode-niga vanje gre. Ravno tako teče iz lija z dolgim curkom v sod, na njegovo dno bije, in se po vsim sodu razkro-piva, de se znovič z zrakom močno meša, kislogaza in vodeniga se napiva, alkohola pa zgubiva. Od presnetega vina pravijo, da je ubito; kaj hoče to reči? Nad cvetom (alkoholom — pis.) je zgubo trpelo, ni več močno kot po-prej, in škodljivega kislogaza in vode-niga se je napilo.« Tak nauk podajal je blagi M. Vrtovec Vipavcem. In vipavski vinogradniki poprijeli ter držali so se tega skozi in skozi napačnega nauka. Skozi napačen, nikakor pravi pa ni bil ta nauk iz dvojnega vzroka. Prvi je ta-le: Z vinarskim kletarstvom se baveči kemiki, ali takozvani oenokemiki (M. Vrtovec bil je namreč le samouk brez vsake prave strokovne, osobito brez prave kemične, na vedo, kateri se kemija pravi, opirajoče podlage) dognali so namreč do dobrega, da je glede na-prave vina njegovemu nauku ravno na-sprotno pravo. Oenokemiki so dognali, da ravno dolgotrajno kipenje mošta s tropom vred na poznejšo stanovitnost vina, osobito ako se ga namerava sta-rati, to je več let ohraniti, kaj neugod-no ter kar naravnost kvarljivo, pogub-no na isto vpliva. Oenokemiki dognali so istotako, da je ravno večkratno, pravočasno in pravilno izvršeno pre-snemanje (pretakanje) vina prepotreb-no kletarsko delo. To pa zato, ker ono po eni strani k stanovitnosti vina, k njegovemu popolnoma nepokvarjenemu ohranjenju najbolj pripomore, in po drugi strani pa še k plemenitemu razvitku istega poglaviti del doprinaša. Oenokemiki so namreč trdili in doka-zali, da vsled dolgotrajnega kipenja mošta s tropom vred, ne le jako dosti »čreslovine« v poznejše vino preide, ampak da preide v isto iz tropa enako-časno tudi veliko preveč dušičnatih, gniljčnih tvarin, to je: »beljakovin«. Beljakovine so pa ravno tiste, katere se kaj rade v vinu kemično v tem smi-slu spremene, da se pričnejo na lastno roko razkrajati. To razkrajanje belja-kovin imenuje se pa jednostavno gni-tje. Kakor hitro se pa gnitje beljakovin v vinu pojavi, je že po njem, kajti obila navzočnost čreslovine in alkohola za-more to gnitje le deloma, le do gotove mere takorekoč brzdati, popolnoma preprečiti pa ga ne more nikoli. Sicer je pa tudi po oenokemikih popolnoma dognano in po obili skušnji do dobrega dokazano to, da preobili obdržek čres-lovne kisline v vinu že tudi sam po sebi na razvitek istega le neugodno vpliva. Čreslovina spreminja se namreč vsled staranja tudi sama v vinu, ona se spre-minja v takozvano humusovo kislino, ali »humificira« se, kakor oenokemiki to prikazen imenujejo. Posledica te pri-kazni je, da postaja belo vino vedno bolj temne barve, dokler konečno po-polnoma ne porujavi. Rdeče in črno vino postane pa vedno svetlejša barve in konečno je le temnorumeno, oziroma rujavo. S to kemično izpremembo v ozki zvezi je pa tudi bistveno neprijet-ni okus vina, kajti to postane v najbolj-šem slučaju jako neprijetno pusto, mo-goče je pa tudi, da postane kar neužit-no grenko.

Drugi vzrok, zaradi katerega sme-mo M. Vrtovčev nauk o napravi vina in o daljnem kletarskem postopanju z istim skozi napačnem smatrati, je pa ta-le. Dandanes živimo v dobi hitrega

železničnega prometa. Poglavitni znak te dobe je pa ta, da se nove uvedbe kaj hitro po svetu razširijo, da postanejo kmalu občne. Takim novim uvedbam pravimo moderne uvedbe, ali skratka: »moda«. Vsled mode je izginila narod-na noša, izginile so narodne šege, na-rodno stavbništvo itd. Uvedlo se je pa moderno nošo, moderne šege, moderno stavbništvo, da še celo moderna jedila (golaš n. pr.) in moderne pijače. Med poslednje, to je med pijače, spada pri nas Slovencih, pa tudi pri drugih naro-dih (n. pr. pri Italijanih, Mažarih itd.) pivo. V prejšnjih, recimo starih časih, se v nas Slovencih marsikje piva niti poznalo ni, to že celo na kmetih ne. Dandanes popije se žalibog piva veliko več, nego vina. Pa tudi kar se vina tiče, priljubljena so dandanes v obče, oso-bito kar se inteligence tiče, bolj ko mo-goče svetlo rumena, da, še celo zelen-kasta vina, katera morajo pa biti tudi bolj ko mogoče millega prijetnega, ne pa trdega, zagatnega okusa. Skratka, pri-ljubljena so dandanes med inteligent-nimi vinopivci v obče vina nemškega značaja, napravljena so to strogo nem-škem načinu brez kipenja s tropom vred. Ako vzamemo nemške vinarske strokovne liste v roko in čitamo v njih ponudbe na prodaj stoječih vin, bodisi nižjeavstrijskih, štajerskih, ogrskih itd., o vseh nahajamo pripombo: vino je zelenkaste barve. Po starem vipav-skem načinu napravljeno vino je pa temnorumene barve in vsled veliko pre-obilega obdržka čreslovine je pa tudi za nedomačina zoperno trpkega okusa, kakršen dandanes goltancu inteligent-nega vinopivca nikakor ne ugaja. Ne ugaja pa že celo v severnejših nevino-rodnih deželah, kamor bi se morala vina iz južnih vinorodnih dežel izva-žati.

Kar velja pa o vipavskem, po sta-rem načinu narejenem vinu, velja isto-tako brez najmanjšega razločka tudi o belokranjskem. Tudi tam je, če se hoče blagostanje vinogradnikov dvigniti, če se hoče ceno vina zvišati in oddajo istega zagotoviti, pred vsem to potreb-no, da se izvažanje tamošnjega vina po novi železnici pred vsem s pravilno na-pravo istega zasigura. Kakor Vipavci, opustiti morajo torej tudi naši vrli Be-lokranjci napravo vina po starem na-činu ter ga nadomestiti z novo napravo brez vsega kipenja na tropu. Potrebno je pa istotako, da se poslužijo belo-kranjski vinogradniki tudi vseh dru-gih, k umni kletarski manipulaciji z vinom spadajočih del, kakor presnema-nja (pretakanja), čiščenja, oziroma fil-triranja istega itd. Kako naravnost ne-obhodno potrebno da je vse to, spričajo naj sledeči dokazi. Vodstvo nekdanje deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu pri Vipavi (ustanovljena l. 1873., na Grm na Dolenjsko l. 1886. premešče-na) je koj v prvem pričetku spoznalo, da je v Vipavi, ako se hoče tamošnja bela vina izvoznemu prometu prilago-diti in ne le domačemu lokalnemu po-žitku prepustiti, pred vsem to neob-hodno potrebno, da se tamošnja vina, glede naprave istih, modernizira. In vsled tega polotilo se je naprave svojih lastnih vin po novem načinu, katerega je tudi, kjer le mogoče, priporočalo, na-svetovalo. Osobito je pa ono poslednje v tedajšnjem nedeljskem poduku sto-rilo, katerega so večinoma že samostoj-ni vinogradniki obiskovali. Mimogrede omenimo, da se je posluževalo vodstvo šole na Slapu v lastni kleti glede na-prave navadnih belih namiznih vin, le osemindesetdeseturnega kipenja mošta s tropom. To napravo priporočalo je ono tudi vsem drugim vinogradnikom, in sicer edino iz tega vzroka, da bi se prehod glede okusa vina, tudi doma ložje, to je z manjšim uporom vršil.

(Dalje prihodnjič.)

CERKVENOGLASBENI TEČAJ.

obeta prav lepih uspehov, ako smemo dan že jutraj malo pohvaliti. Udele-žencev je toliko, da je dvorana v Mari-janišču skoroda malo tesna. Vendar pa to udeležencev ne moti in jim ne jem-lje dobre volje, da bi ne sledili pred-a-vanjem z največjim zanimanjem. Z za-nimanjem — pravim — ki se kaže v tem, da stavljajo mnogo vprašanj v vseh cerkvenoglasbenih strokah, ki se obravnavajo.

Predavanja, ki smo jih doslej po-slušali, so vsa tako umerjena, da pred-vsem upoštevajo praktično stran poslo-vanja udeležencev kot organistov in pe-vovodij.

Tečaj je otvoril včeraj ob 3. uri po-poldne podpredsednik kn. šk. konzist. svetnik P. Hugolin Sattner s kratkim primernim nagovorom, ki je udeležence takorekoč vrgel naravnost sredi dela. Svetnik P. Hugolin študira z mladeni-ško ognjevitostjo Ravanellovo mašo, dr. Francišek Kimovec razlaga in vadi ko-

ralne introvite in komunije, vodja Stan-ko Premrl jako praktično obdeluje stvari iz harmonije in kontrapunkta, se-meniški podvodja Fr. Ferjančič pa ob-ravnava liturgična vprašanja in najno-vejše cerkvenoglasbene odloke Svete Stolice.

Med gosti, ki so doslej počastili naš tečaj, naj omenim v prvi vrsti vodja preč. g. dr. Josipa Lesarja, ravnatelja častnega kanonika, semeniškega prof. Gerbiča, več gg. učiteljev, bogoslovcev domačih in goriških, več čč. frančiška-nov, tudi nekaj ženskih udeležencev smo opazili, ki z vnmemo slede pouku.

Naj bi navdušenje in zanimanje ostalo in obilo sadov doneslo, saj gre za važno kulturno delo med našim naro-dom. Pravkar je došla brzobjavka od premilostnega prevzvišenega gospoda dr. Andreja Karlina, škofa tržaško-ko-prskega, ki bivajoč pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru takole pravi: Du-hom z vami želim vašemu delu obilo božjega blagoslova in mnogo uspehov za razvoj cerkvene glasbe v Slovencih. — Andrej, škof tržaško-koprski. Seveda je tako krasen dokaz zanimanja za naše delo s tako visokega mesta vse udele-žence naravnost elektriziral in napolnil z globoko hvaležnostjo.

Telefonska in brzobjavna poročila.

DEMONSTRACIJA ZA VELIKO SRBIJO PRI VSESOKOLSKEM ZLETU.

Zagreb, 8. avgusta. Med Hrvatji je veliko razburjenje, ker je zveza hrva-ških sokolskih društev določila, da srb-ski Sokoli iz Hrvaške gredo s Sokoli iz Srbije v eni skupini pod srbsko zasta-vo. To smatrajo Hrvatje za demonstra-cijo za Veliko Srbijo. Hrvaški pravaški listi svare hrvaško sokolsko zvezo, naj opusti taka izzivanja, če hoče vzdržati mir in red.

ZDRAVSTVENO STANJE SV. OČETA.
Rim, 8. avgusta. Papež je prebil nemirno noč. Napadi protina so ga ja-ko mučili.

† KARDINAL GRUSCHA.

Dunaj, 8. avgusta. Danes se je tru-plo pokojnega kardinala Gruscha polo-žilo v kapelici nadškofijske palače v Rothenturmski ulici na pare. Na tisoče občinstva hodi truplo kropit.

DEMISIJA SCHÖNAICHA.

Dunaj, 8. avgusta. Vojni minister baron Šcönaich bo, kakor se zdaj od vseh strani priznava, res demisioniral, in sicer v kratkem. Kot njegova nasled-nika se imenujeta generala Krobatin in Anffenberger.

ANGLEŠKA POLITIKA.

London, 8. avgusta. Predlog Bal-fourja, da se vladi izreče nezaupanje, je parlament s 365 glasovi zoper 246 odklonil.

NESREČA.

Dunaj, 8. avgusta. Tu si je štabni zdravnik dr. Dominik Lindarič, ki si-cer stanuje v Gradcu, zlomil nogo, ko je stopil z vlaka.

VELIKA DEFRAVDACIJA.

Hamburg, 8. avgusta. Pri tukajšnji podružnici »Reichsbanke« so prišli na sled defravdacijam v znesku četrt mi-lijona kron. Aretirali so dva bančna uradnika, ki sta ta denar ukradla in ga pri turfu zaigrala.

KOLERA.

Veliki Varadin, 8. avgusta. V ne-kem tramvajskem vozu je obolel neki človek pod sumljivimi znaki kolere.

Carigrad, 8. avgusta. Včeraj je zo-pet bilo 14 novih slučajev kolere in 17 smrtnih.

IZJAVA.

Na dopis »Slov. Naroda« z dne 7. avgusta št. 182 odgovor dopisniku brez podpisa:

V Ljubljani je šolska oblast, sodna oblast, ako je kdo prizadet, naj se po-trudi tja, pa ne bo dobil zadoščenje.

Da pa ne bo veselje, oziroma ma-ščevanje dopisnikovo presladko, že da-nes povem, da nisem niti računil na to uro, kakor hitro sem zvedel, da bo letos izprašana tudi gdčna koleginja Mehle. Samoobsebi se razume, da bo na ženskem oddelku ona poučevala razun risanja ostale predmete. Sicer pa, če bodo le še ure na razpolago, bom še prošil za nje, a ne — dopisnika . . . Sicer pa je namen dopisa prozoren, očrtni podpisane, potem pa trositi vest od gostilne do gostilne: »Ali si bral ponedeljkov »Slov. Narod«? Kaj ne, to ti je . . .« Tako se še dela v Ljub-ljani »štimungo«. Upajmo, da bo tudi tega konec.

Na anonimna pisma in dopise brez podpisov nihče ne odgovarja, zato tudi podpisani ne bo več.

Če nima dopisnik večje korajže, kakor se skriti za kakega žurnalista

ali pa še celo za kak talar, če mu nese — potem naj on obleče krilo in naj pri-hodnje leto sede med vajenke — mo-goče še pridobi kaj na duhovitosti in na dostojnosti.

Ign. Láberník,
učitelj na Rakovniku.

Zahvala.

Ob izgubi našega preblagega oče-ta, gospoda

Franca Stareta

izrekamo za izkazano sožalje in ude-ležbo pri pogrebu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno za-hvalo.

Najlepše se še zahvaljujemo pre-častiti duhovščini, posebno č. gosp. kaplanu Zorku, Ciril Metodovi dru-žbi, »Sokolu«, gasilnemu društvu in orožniškim podčastnikom iz Ljublja-ne za vence in častno spremstvo pri pogrebu ter uradništvu »Vza-jemne zavarovalnice«.

Selo, dne 8. avgusta 1911.

2417 Žalujoči ostali.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Cas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
7	9. zveč.	740.4	18.5	sl. szah	jasno	
8	7. zjutr.	41.7	15.0	brezvetr.	megleno	0.3
	2. pop.	39.3	30.3	sv. jvjvzh.	jasno	
Srednja včerašnja temp., 23.3° norm. 19.4°.						

Mož v pokoju,

želi stopiti v kako službo, n. pr. pomočnik v pisarni ali hišnik ali kaj podobnega. Pripomnim tudi, da je bil dotičnik mizar več let, torej je vaju tudi tega. — Več se poižve v upravnistvu »Slovenca.« 2406

Ženitbena ponudba!

25 letni zidarski palir ki postane enkrat tudi mojster, doma iz oko-lice Maribora se želi takoj poročiti s pridno deklico v starosti 20 do 24 let katera bi imela 1000 kron premoženja ali kakršno posestvo. Ponudbe naj se pošaljejo če mo-goče s sliko katera se vrne pod naslov »Mlado srce« W. B. št. 5867 poste restante Maribor do 15. avgusta 1911. Tajnost jamčena. 2412

Prav dobro idoča **gostilna-restau-racija** med 3 velikimi tovarnami ki je veliki konzum in mesarija se takoj **proda**, po ugodnimi plačilnimi pogoji zaradi bolezn. Naslov pove upravnistvo tega lista. 2413 (3)

Redka prilika!

Skoraj nova **oprava za sobo in kuhinjo** se ceno **proda**. Kje, pove upravnistvo. **R. Jakl**, Strossmayerjeva ulica št. 1. II. državna gimnazija. 2414

Kurzi efektov in menjic.

dne 1. avgusta 1911.

Skupna 4½/ konv. renta, maj—no- vember	92-25
Skupna 4½/ konv. renta, januar —julij	92-20
Skupna 4-2½/ papirna renta, fe- bruar—avgust	95-75
Skupna 4-2½/ srebrna renta, april —oktober	95-75
Avstrijska zlata renta	116-45
Avstrijska kronska renta 4½/	92-20
Avstrijska investic. renta 3½/2 % . .	80-75
Ogrska zlata renta 4½/	111-60
Ogrska kronská renta 4½/	91-20
Ogrska investicijska renta 3½/2 % . .	80-15
Delnice avstrijsko-ogrske banke . .	19-65
Kreditne delnice	661-50
London vista	240.27½
Nemški drž. bankovci za 100 mark .	117-35
20 mark	25-48
20 frankov	19-03
Italijanski bankovci	94-50
Rublji	2-53½

Naši nasprotniki.

— Nekaj o zanikarnosti ljubljanskega magistrata in o »Jutrovi« lažeh iz Most. Iz Most pri Ljubljani se nam piše: Kaj je s kanalizacijo v Zeleni jami, je dne 3. avgusta napočilo »Jutro« kup obrekovanja in zopet potrdilo, da ima v naši občini nevednega in hudobnega dopisnika. Imenovanega dne piše o kanalizaciji od tovarne za lep, o novi šoli, o novem mostu in o osebnostih, in dela velikansko krivico našemu delavnemu županu g. Jožefu Oražmu. Vsem pametnim ljudem — za trape mi ne pišemo — v pojasnilo te-le vrste: Tovarna za lep spada k mestni občini ljubljanski, istotako tudi zelenosiva nesnaga, ki se v obliki malega jezera razgrinja po travniku poleg tovarne in tik pred hišami Zelene jame. V tem nesnažnem jezeru je že utonila neka ženska, smrad iz jezera napolnjuje vse hiše v Zeleni jami, smrdljiva voda pa okužuje vodo ne samo v Zeleni jami, ampak tudi v nižje ležečem Udmatu. Potrdijo lahko posestniki vodnjakov. To nesnažno okužljivo stanje traja že od takrat, ko so po Udmatu in Zeleni jami začeli zidati hiše, torej od potresnega leta. Mestna občina ljubljanska ni nič storila, da bi odpravila to neznosno stanje. Odpeljati bi morala gnojnico iz tovarniškega jezera po kanalu. Seveda do danes še ni nič storila. Zares skrbni so mestni zdravstveni organi za zdravje v okolici. No, pa saj se iz tega smrdljivega jezera širijo najprijetnejši duhovi, ki uničujejo vse bacile in ščegetajo nosove kakor blagodišeči parfumi po mestnih dvorinah!! Zdravstveni organi v mestni občini ljubljanski lahko mirno počivajo, ker ni treba duhati balzama iz lim-tovarniškega jezera! Ker se ljubljanski magistrat nič ni zmenil, je peljal možanski župan Oražem nekaj mož iz Zelene jame k magistratu prositi, naj magistrat vendar kaj stori. Poslal je tudi ulogo na deželni odbor, naj ta posreduje. S tem je storil župan vse potrebno, kar on, kot sosednji župan, ki mora skrbeti za blagor občine, sploh storiti more. Seveda, ljubljanski magistrat se še ni zganil in vse je kakor prej pri tovarni za lep. — Pa ti pride »Jutro« in zvrta vso krivdo na župana Oražma, kakor da bi občina Moste morala v ljubljanski občini kanale delati. Zraven se pa norčuje še iz mož iz Zelene jame, ki so šli z Oražmom, in jim predbaciva, da so njihovi načrti neumni. Za mestno občino, ki je vsega kriva, se pa vleče in jo nekako zagovarja, možčanskemu županu pravi, da »farba s kanalizacijo«. Župan Oražem se za Vas trudi, teka okoli oblasti in bi Vam rad pomagal. Vi se pa norčujete iz njega in ga obrekujete. S krampom bi Vam puščal neumno kri vrh glave! — Farba, katero očita »Jutro« možčanskemu županu, ne pade na Oražma, marveč na vzorno gospodarstvo ljubljanskega mestnega magistrata. — Tudi z novim mostom na Selu Oražem ne farba. Dopisnik »Jutra« meri gotovo po svojih bratcih, ki samo pred volitvami obetajo, ne izpolnijo pa nič. Most na Selu, ki bo vezal Štefanjo vas, Selo, Udmat, Moste in Posavje, je v najboljšem tiru. Sklenilo se je sporazumno s sosednjo občino Dobrunjsko, deželnim odborom in cestnim odborom, kje bo most stal. Naredili ga bodo pa obenem z regulacijo Ljubljaničice. — Tudi s šolo ne farba. Saj je splošno znano, da je svet za šolo že kupljen in napolovico plačan. Na »Slovenčev« dreganje je občina odpovedala načrte vladi in jih je izročila privatnemu stavbeniku. Načrti so že gotovi. — Veste, gospoda nagajivcev, pri nas se tudi pošteno dela, kar se obljubi. — Tudi drugo očitjanje Oražmu ni pravično. Občine še ni zakopal v nove dolge, pač pa je plačal dolge svojih prednikov. V šent-peterski hranilnici in posojilnici je plačal 3500 K (tri tisoč petsto kron) in za svet za novo šolo 4500 K, skupaj je plačal dolga 8000 K (osem tisoč kron), pridobil je pa tudi nove vire dohodkov in prišel na razne napake, ki občini gotovo niso nesle. — Če se je župan od navadnega delavca povzpela do imovitega gospodarja, je to le hvalno in je to pripisovati njegovi pridnosti, podjetnosti in neustrašenosti. Kako je pa postopal s svojimi podložniki v železniški službi, lahko povedo priče, ki so še tu in potrdijo, da ni nobenemu storil ničesar žalega, bil pa je vsem naklonjen. Kar se tiče barve, je Oražem, kolikor znano, vedno ene in iste: navdušen pristaš S. L. S. On je bil med prvimi udi kršč.

železničarskega društva že v onem času, ko se je politično delo začelo. — »Jutro« ose zbirajo dobre hruške, da jih glodajo, lesnik ne marajo.

Koroške novice.

k »Zadružna zveza« na delu med koroškimi Slovenci. »Pomagaj si sam«, to je parola slovenskega kmeta na Koroškem. On ve, da od dežele, koje uprava je v rokah prenapetih nemških nacionalcev, nima ničesar pričakovati, zato je nujna potreba, da si pomaga sam. Pot k tej samopomoči pa je združevanje. Da to laže dosežemo, nam je priskočila tudi ljubljanska »Zadružna zveza« na pomoč. Poslala nam je živinorejskega inštruktorja, ki se je nastanil v Velikovecu in ki pridno prireja po slovenskem delu Koroške poučna predavanja. V polnem teku so tudi že v različnih krajih predpriprave za ustanovitev živinorejskih zadrug. Ljudstvo z zanimanjem zasleduje delo »Zadružne zveze« na Koroškem.

k Klopinj. Lahko uro od Sinčevasi leži v prijaznem zatišju mično klopinsko jezero. Ni še dolgo temu, kar je bilo povsem neznano, zlasti se zanje niso brigali tujci. Mirno je sanjalo svoje mehke sanje, kadar je ob večerih legla nanje lahna meglica, ob njegovi obali so prepevali čvrsti slovenski mladenci iz Podjunske doline, ko so se vračali z dela in tupatam se je zazibal na njegovih zelenkastotemnih valih lahek čoln, ki je plul v smeri proti Škocijanu. A ti idilijskelepi časi so minuli. Židovski kapital je tudi semkaj iztegnil svojo prozaično roko, na vzhodnjem obrežju je vstalo poslopje »Pension Martin« in v poletnem času so jeli prihajati tujci. Da, tujci so to, ki ne umejo ljudstva, katero prebiva v lepi okolici Klopinskega jezera. Sami Nemci in Ogri; letos jih je v hotelu »Martin« okoli 60. Nismo vajeni takih obrazov, na kojih je brati ošabnost in zaničevanje. Mislijo, da so edino oni upravičeni uživati lepoto naših krajev. Na zapadnem bregu, na škocijanski strani še ni dozda nobenega poslopja. In tudi svet je še najbrže v rokah Slovencev. Paziti bo treba, da se tudi tukaj ne zgodi isto, kar se je zgodilo ob Vrbskem jezeru, da bo namreč kmalu vse obrežje v rokah nemških in židovskih kapitalistov. Klopinj je dozda še sredi slovenske zemlje in želebi bi bilo, da tako ostane tudi v naprej. Slovenski podjetniki, pozor!

Katoliška Bukvarna v Ljubljani, priporočila za praznik Marijinega Vnebovzeta cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Foerster Anton, 6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove z orglami. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vinarjev.

Sattner P. Hugolin, Marijine pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 50 vin.

Premrl Stanko, 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin.

Pogačnik Ivan, Missa in hon. St. Josephi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 60 vin., glasovi po 40 vin.

Foerster Anton, 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 80 vin., glasovi po 40 vin.

Leban Janko, Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 40 vinarjev.

Chlondowski dr. Anton, Missa in hon. St. Stanislaw Kostka za mešani zbor in orgle. Part. 2 K 80 vin., glasovi po 40 vinarjev.

Hribar - Premrl, Slava Brezmadežni; zbirka mešanih, ženskih in moških zborov; cena vezanemu izvodu 1 K 80 vin., broširanemu 1 K 20 vin.

Foerster Anton, Responsoria ad missam in tono solemni za mešani zbor. Nalepljen izvod 55 vin., nenalepljen 25 vinarjev.

Za rojstni dan našega presvitlega cesarja dne 18. avgusta ali v nedeljo za tem:

Sattner P. Hugolin, Missa Seraphica za mešani zbor, soli in orgle. Part. 3 K 20 vin., glasovi po 50 vin. Izvaja se tudi s spremljanjem orkestra in so instrumentalni glasovi z zalogi.

Foerster Anton, Te Deum, op 58, po motivih Haydnove zahvalnice za mešani zbor ali enoglasno z orglami. Cena komadu 50 vin.

Sattner P. Hugolin, Te Deum za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 60 vin., glasovi po 10 vin.

Foerster Anton, Praeludium & post-

ludium po motivih Haydnove avstrijske himne za orgle. Cena komadu 60 vin.

Vse te in druge skladbe se naročajo in dobivajo v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

* Šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom. Ravno kar je dotiskan nov »Cenovnik in naročilni list šolskih tiskovin«, učil in knjig« in je brezplačno na razpolago v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Cenovnik vsebuje poleg najraznovrstnejših šolskih tiskovin tudi mnogovrstna učila ter šolske in metodične knjige; ozira se na vse predmete, ki se po najnovejših predpisih poučujejo v ljudskih šolah.

* Šolske in pisalne potreščine ter šolske knjige itd., ki jih rabijo šolska vodstva in krajni šolski sveti, se dobivajo v knjigarni »Ilirija« prej K. Florian v Kranju v najboljših kvalitetah in po zelo nizkih cenah. — Knjigarna »Ilirija« v Kranju preskrbi brez odloga tudi vse šolske tiskovine, učila in metodične knjige, ki jih navaja novi Cenovnik »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani po izvirnih cenah.

2199 **Hiša** 10
se ceno proda s 6 sobami, 4 kuhinjami in lepim vrtom. Rožna dolina št. 227 pri Ljubljani nasproti Stanovnika.

Stalni krajevni agenti
zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod »Merkur«, Brno Neugasse 20.

V neki tovarni blizu Ljubljane se sprejme 2399 2
pisarniška moč
kot pomožni uradnik. Prednost imajo neoženjeni penzionisti. Nasl. v upravi.

Mlada gospodična katera je z dobrim uspehom dovršila trgovski tečaj želi službo
kot kontoristka začetnica
Naslov pove uprava Slovenca. 2375

Trgovski učenec
se takoj sprejme v trgovino s specerijo in manufakturo pri Jos. Klemenčič, Kamnik.

Kot kuharica
želi vstopiti v službo v kako župnišče ali kako boljšo družino, poštena nad 30 let stara dekle. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista. 2398

Št. 25.343.

Razglas.

C. kr. ministerstvo za notranje zadeve objavilo je z razpisom z dne 1. avgusta 1911, št. 5529/5, da se je pripetilo v Trstu od 4. junija t. l., v številni slučaj na ladjah, 26 slučajev kolere in je ob enem odredilo petdnevno zdravstveno nadzorovanje vseh iz Trsta dohajajočih oseb, kakor to že velja za dohajajoče iz Italije in Carigrada.

Da se zamore to nadzorovanje točno izvrševati, zato odreja mestni magistrat, da vsi hotelirji, gostilničarji in sploh vsi, ki oddajajo prenočišča ali stanovanja, ravnotako tudi poglavarji družin glede družinskih udov nazonajo takoj vsakega iz Trsta došlega pri mestnem zglaševalnem uradu, v slučaju sumljivega obolenja pa to nemudoma prijavijo.

Zdravstveno nadzorovanje vrši se za čas petih dni, brez osobnega nadlegovanja in brez omejitve prostega prometa.

Prestopki proti tej odredbi se bodejo v zmislu ministerske naredbe z dne 30. septembra 1857, drž. zak. 198, kaznovali.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 4. avgusta 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Oddajo se takoj v najem
**gostilniški prostori
in hotelske sobe
na Bavarskem dvoru.**
Pojasnila daje
„Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

Veletrgovina vina, rakij in zemelj. izdel.
kov na debelo išče

potnika

za Koroško in Štajersko. Samo izurjeni naj pošljejo svoje pismene ponudbe, na upravo lista pod šte. 2401 2401

I. Vecchiet
zlatar v LJUBLJANI, nasproti glavne pošte

priporoča svojo trgovino vsakovrstne
≡ **zlatnine** ≡
ter precizijskih žepnih ur.
Lastna delavnica
Kupuje staro zlato in srebro.
Cene zmerne. — Solidna in re-
elna postrežba. Popravila točno.

2714

Obvestilo.

V smislu ukaza oddelek 13, št. 1257 z dne 15. 7. 1911 namerava vojno ministerstvo ob-
vala in različne oborožbene potreščine iz
usnja za c. in kr. armado nabaviti pri malih
obrtnikih. Ponudbe so vložiti do 7. septembra
pri trgovskih in obrtnih zbornicah.

Natančneje pogoje vsebuje popolni raz-
glas od dne 1. avgusta t. l. objavljen po vojnom
ministerstvu v uradni Ljubljaničanki (Laiba-
cher Zeitung), kateri je poleg tega na vpogled
pri intendantah vojaških krajevnih povelstvih,
pri monturnih skladiščih v Brnu, Budimpešti,
Götingu pri Gradcu in Dunaju (Kaiserebers-
dorf) ter pri vseh trgovskih in obrtnih zbornicah.

V Gradcu, dne 26. julija 1911.
C. in kr. intendant 3. voja. 2284

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino „**KUČ**“
najboljše sredstvo 250l

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

2393 3